PL
248
B38A17
1890

خشمله خنجر چکوب کوکلم سرایینه کلور
چشم خونریزك ایچر هرلحظه قانم ملکی
خال مشکینك هواسیله ایدر ترك دیار
رومه کلدی مشك چین سودایله فلفل کی
حسن ایلینك شاهی سن آیله کون لیل و نهار
ایزکه یوزن سوررسن شهریاره قول کبی
لطفنی (عدلی) یه دایم اول جفا کارك کورك
غنچه وش آغزن آچوب ایدر تبسم کل کبی

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

خوش بلور مهر ووفا قاعده سن یار ولی
ازان جعفر
اعتبار اولمیه اول عمله که کلز عمله

تمت

١٢٣

كر ميسر ايده طالع زلفكه همسرلكى
باشه ايلتور جهان ايچنده اول سرورلكى
كل فراقنده كل اوكسوزى كچر بلبل ولى
آتشم كار ايلسه كوريدى خاكسترلكى
اى وصال اهلى مى وحدت ايچك زرجامله
بزم محنتده سفال ايلر بزه ساغرلكى
كوزلرم ياشندن آلور ابر باران دوكمكى
لاليه خونين جكر تعليم ايدر مجمرلكى
تاجورلر سندن اوكرنسن افندى بك‌لكى
بنده‌لر (عدليدن) اوكرنسون كلوب چاكرلكى

١٢٤

هرقچن رخسارنى عرض ايده دلبر كل كبى
ناله‌يه باشلر كورب بيچاره دل بلبل كبى
بكزرم ديرسك صچينه سن دخى اى مشك‌چين
يوز قراسن حاصل ايدرسن قرا سنبل كبى
حسنكه اويكنمكه بدر اوليجق كوكده قمر
برسيه حلقه آصر رخسارنه كاكل كبى

دلبره جور وجفا قلق ثوابن دیرمش
عاشقینه وای رقیبك مرشدینی بیرنی
عشق خیلی شویله غالب اولدی دل ملکینه کم
(عدلیا) ارکان دولت ایلسون تدبیرنی

١٢٢

ساقیا ساغر هلال قنی
صون برو دافع ملال قنی
باغبانا بو باغ عالمده
میوه سی مهر بر نهال قنی
روشن اتما که جان ودل ملکن
قنی اول مهر بی زوال قنی
فرقتی ایچره بیم جان وارکن
وصله ایرما که احتمال قنی
کتدی عشقیله اختیار الدن
دخی صبر ایتمکه مجال قنی
دهنی فکر اولونسه سوزیوقدر
بلی وصفنده قیل وقال قنی
اکلنردك خیاله غمده
(عدلیا) عالم خیال قنی

١٢٠

ای خواجه قتی مغلق اولور عشق کتابی
بابك دکل اکلامدوکیسه قو بوبابی
زلفك خمی جورینی پری شانغمزدن
کر اوندہ وز باری سن اوتمه حسابی
لعلك غمله کوزدن اولور ینه روانه
نوش ایلدوکنجه قو عشق اهلی شرابی
نای اوللی غم چنکنه قانو نله کوکلم
دمساز اولوبدرر آکا سینه ربابی
(عدلی) سن آنی ترك ایده کور عاقبتلك کر
ترك ایتسه کرك سنی قو بوملك خرابی

١٢١

کیجه اویخوده کوکل جنتده کوردی بیرنی
کوی دلبرده اقامت در ددی تعبیرنی
دست قدرت مبدأ فطرتده بکزر ایلمش
آبو خاك عشقله عاشقلرك تخمیرنی
ساقیٔ دوران بنی برجامله مست ایدی کم
عشق شرعی منع قیلمش محتسب تعزیرنی

زلفك خمی بو یینه جلای وطن اتدی
یك دوست ویك پوست دیو نافهٔ چینی
سوکدکجه شفا بخش اولور ختم لعلك
حرز دل وجان اولدی مکر نقش لکینی
اند ایچسه رقیبك صنما دینم ایچون دیر
یوق بیره نچه آندلر ایچر کور اولینی
دل (عدلی) صیچی بندنه طولاشدی نکارك
آنی چکرك طوت ایکن اوزتمه اپینی

١١٩

نو بهار اتدی مزین بینه روی عالمی
بزم کلشن ایت بولب بر نیچه یار همدمی
درمیان ایت وارکی نرکس آبی باغ بچره کم
دوکلوب صاچلغ اوکر تدی شکوفه درهمی
صافی می نوش ایله دهرك قل فریبندن حذر
علم احوالك مکدر ایتمدین قل عالمی
تازه ایلك باده آبیله دل پژمرده یی
نیچه ویردی آب رو ازهاره کورك شبنمی
اولو بن غمکین بنفشه کبی بورمز دم بوین
(عدلیا) بوینومه بند ایتسم اوسنبل پرچمی

بلبل بیچاره دیر هر ده لسان حاله
برنفس کلدن اراغ اولماغه خاره چاره‌نه
هر کچه نالم محالك خلقکی ایشیدب بنم
انجنوب دیرلر عجب بو آه وزاره چاره‌نه

حرف الیاء

١١٧

صچی ظرّ ارلر مکرینه بردل اونسون مفتون
کوزی کافرلره دوشرمه یارب برمسلمانی
بکا دیوانه اولدی دییو اهل عقل ایدر طعنه
نه مهلك وادی در بلز مکر عشقك بیابانی
صچك بندنده اولنلر کشاده خاطر انشدر
ایچنلر بادهٔ لعلك سورلر خوش بو دورانی
جهان ملکینه سر تاسر شه اولق استسك (عدلی)
اولی کور جانله اول شاه حسنك بنده فرمانی

١١٨

درلرله که زین ایده یوزك روی زمینی
رشکه برغور انجمله جرخ برینی
لولود شکك یادنه ای لبلری مرجان
کوزدن یرغرمم نه عجب در ثمینی

١١٥

يوزيني كورسه انك روضهٔ ارم يرنه
استسه لبلرى وصفيني جام جم يرنه
مقيم اولالى كوكلده خيالى لبلرنك
كوزمه خون جكر طولدى شمدى نم يرنه
كوزنرى ظلمدن اول شهك بركون
الله جانك ايده ين سليمى يقم يرنه
نم نه بيله ندر حالمى فراقنده
غميله غصه يره هر نفس نعم يرنه
معطر ايلدى آفاقى نظمى (عدالتك)
مكركه زلفن ايدر دلبرك قلم يرنه

١١٦

خشم ايدب چشمك اورر يغرو مه پاره چاره نه
غمزه كك تيغى ايدر دل پاره پاره چاره نه
حسنلك كلزارنى ياد ايليوب اى مرغ دل
آه وزارى قلمسك اول كلعذاره چاره نه
كوكلمى زلفنده بولدى شبرو اولمش سن ديو
بغلدى مسكين رسن آصماغه داره چاره نه

كتمسون ديو خيالك كوزلرمدن خوابله
ايدرم تا صبح اولنجه آه وافغان هر كجه
(عدلي) دلخسته‌نك دردينه اولوردى طبيب
دوستم قول بيلوكه طولرسه درمان هر كجه

١١٤

مژك تيرى كچرسينمدن ايرر اوق كبى جانه
كمان ابرولرك بر كوشه‌دن ميل ايتسه قربانه
كل حسنكدن ايرو كلستانده ايلسم زارى
چمن بلبللرى تعليم آلورلر بندن افغانه
سركويك هواسينه جنانه طالب اولورلر
طداغك يادنه جانلر ويررلر آب حيوانه
صچك باشلر كسر طرّالق فننده اى خونى
يوزك شبرولك اوكرادر صچكده ماه تابانه
جهانده قميدى خشك وترخاكستر اوليدى
شرار برق آهم اود برقسه نار سوزانه
. . . . . .
دورش نيلرسك ايله آشنا اول (عدلى) دربانه
حيات وموت احكامنده شاهيله كدا بردر
برابردر جفاى چرخ درويشله سلطانه

كوزلك غمنده مريض سهر اولالى كوكل
مژك خيالى آنى قورمى بر نفس خوابه
قليجك اوستنه جان وكوكل كه جان آندى
عجبمى جان ويره كرتشسنه بر انجم آبه
جوانكن بنى دردك غمكله پير اتدى
نصيحت اولدى ايشم جمله شيخله شابه
يوزنى (عدلى) اشيكلكده پايمال اتدى
يزلسه لوح مذهب روا دورر بابه

١١٣

كرغروب ايتسه نه غم خورشيد رخشان هركجه
كن كبى چونكم طوغر اول ماه تابان هركجه
محن جنتده بولور حورايه صانكم اتصال
دلربالرله ياتن خلوتده عريان هركجه
نار رخسارنده اول سروك يانر پروانه وار
بر آياغ اوزره طورب شمع شبستان هركجه
جوهر اشكمله چشمم خانه‌سن زين ايدرم
تاكه سلطان خيالك اوله مهمان هركجه
كوردوكجه ديو رقيبى ساكه همدم اى ملك
دل يتوب تنور غمده اولدى بريان هركجه

صچوکه عدلی کوکل جمع ایدب که جان آندی
ایودمی زلفك انی تار مار ایلمکه

١١١

هجرکده دود آهم ایرماسه کوکده آیه
هر شب طولردی مه دن روی زمین ضیایه
اولما دوغینی ساعك یلزدم اول اخر
بلدم که سن ملك سن اولمز ملکده سایه
قاشك چتوب جهانده هر لحظه خشم ایدرسن
ای شه زیان دکلمی پیوسته خم یایه
شمس رخکدن ایرسه خاك سیاهه پرتو
کن کبی فر ویریدی هرذره کوکده آیه
سن شاهه مشتری یم جان وجهان ویریدم
بردم وصال اولورسه اوجزدر اول بهایه
یوسف مصرده دیرلر حسنیله اولدی سلطان
کورسیدی قول اولوردی سن شاه مه لقایه
قاشك خیالیله دوندی کمانه (عدلی)
هر دمده تیر آهی آندن ایرر سمایه

١١٢

دیلر که بغلنه کوکلم او زلف پرتابه
نه جان ویرر کوره مسکینی بندو قلابه

خیال خدو زلفکله اکر خالك اولسم ای مهرو
بتیسر لاله وسنبل بنم قبروملك اوستنده
سنك وصف رخك بلبل سحر کلشنده سویلرکن
اشتدی کل حیاسندن قزردی اولدی شرمنده
دوزوب صف لشکر غمزك اوروب یغمالدی رومی
چکوب مشکین علم زلفك تمامت حکم ایدرهنده
غرلده نظم کفتارك یزوب اوراق کل اوزره
عجملر رومدن (عدلی) ایلتسونلر سمرقنده

١١٠

او کل بو بابلی دیلر چوزار ایلکه
کوکل دخی دیلر آه هزار ایلکه
صچکله دل بر ایدب قشلرك قراراتمش
قرار می الو بن بی قرار ایلکه
چونقش دلکشه میل ایلریمش اول فتان
یوز اوزره چهره می نقش نکار ایلکه
قدکله زلفك اوجندن الم لر ومی بنم
قیامته دکن اولمز شمار ایلکه
کوکل کدقان یودو بن لعل وکوهر ایلدی جمع
کوزم دیلر آیغوکه نثار ایلکه

قشکده قطره عرق کم دوشبدر رصنه سن
که عنبرینهٔ مشکین اوزره درّ ثمین
اسیر بند بلا اولمدق کوکل قالمز
اکر که زلفك آچه جان سپاهی اوزره کمین
طداغك اوستنه زلفك اکلدوکینی کورن
ددی که وحی کتورمش مسیحه روح الامین
دفینهٔ دل (عدلی) که عشقه مخزن در
آرنسه نقدغمك بولنردی انده همین

حرف الیاء

١٠٩

نه خاصیت قومش یارب خدا بو حسنله سنده
قومادی مهر رخسارك قرار وصبرمی بنده
کرم قل برنظر داخی بنی بیجان ایدب کمسه
که سن سز برنفس اولمز قراری روحمك تنده
رقیب خارله نیچون اچلمش کل کبی هر دم
کوزلك کلشنی ایچره ایدرسك حاله خنده
جکرده داغ هجرکله اولورسم آه وزارمدن
فغان ایده جوارمده اولنلر حشره دك سنده

حبس غمده دوستم شکّر لبك وصف اتمکه
(عدلی) کبی اولمیه برطوطیٔ شیرین سخن

١٠٧

عشقه دوشتم دوستلر ناز و نیازی بلمدین
نالیه دمساز اولدم سوز و سازی بلمدین
جان قدرین بلمینجه لعانه دل ویرمدم
زلفنه طوشمدم عمر درازی بلمدین
کعبهٔ کوینه عزم ایتمه یوزك خاك ایتمدین
نیتکدن فایده اولمز نمازی بلمدین
صوفی طعن ایلر بکا اسراردن بلز دیو
بن حقیقت اهلین عشق مجازی بلمدین
(عدلیا) عشقیله فانی اولکه شاه غزنوی
سلطنتدن کچمدی عشق ایازی بلمدین

١٠٨

اوزینی بنده ایدملی زلفکه دل غمکین
بوغصه‌ییله پریشان اولدی اول مسکین
کوزم یشیله اشکینی شویله زین اتدم
نته کهانجمله زین اولندی چرخ برین

نقطه قونماسن دیسك دل لوحنه
دایرك بیل چقمغل پرکاردن
روی یار اولمایجق حظ ایلمز
(عدلیا) دل بلبلی کلزاردن

١٠٦

پرنفس عیسی صفت اول غنچه لب اچسه دهن
خاکدن باش قالدورب هر مرده چاك ایلر کفن
کاشن حسنکده خدّك درکل حمرا ولی
خط سبز کدر بنفشه عار ضکدر یاسمن
بوی زلفك ارمغان ایلتمسه چینه صبا
حسرتندن خون دل اولمزدی آهوی ختن
سیل اشکم جسمی غرق اتمسیدی شمع وش
آتش آهمله باشدن طوتشوب یاندی تن
لاله بکز تمکه خدوکه صحراده صبا
کل کبی زین ایلیوب کیدردی والا پیرهن
چکدی سوسن خنجرین بکزر دیو بن اغزکه
قورقوسندن غنچلر اغزین یوموب آچمز دهن

سکندر راه ظلمتده بولوردی آب حیوانی
ایریدی ذرهٔ پرتو بنم کن یوزلو ماهمدن
کوکلده چشم مخمورك خیالیله اولورسم بن
بتیسر نرگس شهلاتم اوزره کیاهمدن
کمه در دیبوطعن اتمه چون اندك قشلرك قبله
یوزم دوندرمزم زاهد قو نصحی سجده کاهمدن
بلا ودردمش ای دل ازلدن (عدلیه) قسمت
فغان وناله دن کچ کم بودر تقدیر آلهمدن

١٠٥

وصل امیدی اولسه دلداردن
دل الم چکمزدی آه وزاردن
بوی زلف مشك چینی اولسه
حفظ الخز ظیلهٔ عطاردن
پر اچوب بلبل فغانه باشلسه
ذوق ایدرکل صوت موسیقاردن
خلوتکده باش کسرکن قان ایچوب
صوفی نه نفعك وار استغفاردن
یوزمه غم ضربن اور ای سیم تن
اصی اولمز سکه سز دیناردن

١٠٣

نجه قن یوتمیه ین دیدهٔ خونبارمدن
نجه زار اولمیه ین بخت سیهکارمدن
دل متاعینی آلوب زلفی طولندردی بنی
اتمدم فایده بر قلجه بو بازارمدن
اشك دریاله نصیب اولمدی لعلن اوپمك
بهره مند اولمدی یولینه ایثارمدن
سبب وصل دکل صبر غمه شفقتی یوق
منفعت بولمدم یوغمله وارمدن
سوز دل شرحی دورر جانه حرارت ویرن
(عدلیا) اودلره یانسم نوله اشعارمدن

١٠٤

کونش یوزن سحاب اورتر بنم دود سیاهمدن
کباب اولمش جکر بویی کلور هر دمده آهمدن
خطاسن قوللرك شهلر کوزیمك عفو ایدرلیکن
بنم عذرومی اول دلبر کورر ارتق کناهمدن
بولور بیك قول ازاد ایتمك ثوابن رحم ایدن دلدن
بنی یاد ایتمك بر دم کلورسه پادشاهمدن

وآرین کو یوکه جانمی شار ایلیه ین
کلستان ایچره کوکل مرغنی آزاد ایده ین
قدمی ایکی یوکوب آمایده ین بن (عدلی)
نوله دلدار یولنده هله بر آه ایده ین

١٠٢

ایدرم فکر میانکله تم موکبی بن
دیزرم اشك دشك یادیله لولوکبی بن
سن سهی سرو قدك ایزنه یوزسورمکچون
اغلیوب یولارکه یوز سوررم صوکبی بن
نیچه قان اغلیم دوشده خیالك کوریجك
بردخی کوزلرکه کلزم اویخوکبی بن
بوی زلفك ختنه باد ایلدب مسکه دیدی
بولدم چینی کزوب بردخی بوبوکبی بن
کورسه سنبل رکی روضه ده رضوان دیه کم
بولدم سنبل تر اول اکی کیسوکبی بن
شهر حسن ایچره کورنلرده دخی کورمشم
سحرله دللر آلور اول اکی جادوکبی بن
رحم ایدوب (عدلیه) دلبر ددی ایتم کبی کل
سن ایزم کوزلیورك کتدم اوش آهوکبی بن

بنمچون کمسه قلمادی نیاز ایتمایه قاپکده
دریغا کم قبول اولمز بری بونجه دلکلردن
نه اولور مال دنیاوی ویرمیدم جانی شکرانه
طولش سه بونمه کورسم بری سنین بلکلردن
سحر طاوس ایدوب جلوه ایر شمز زلف زیبا که
جهالتدن ایدر ناله دوکر مسکین بلکلردن
غبار اولوب توزم هر دم توزرسه بادیله نوله
بکاچوق جور ایدب دابر کچورمشدر الکلردن
کوریجك قد بالاکی بوایکی مرده جسمم
صاچرلر درله لعلی بولوکه ما ملکلردن
کهی وصل وکهی فرقت کهی تقدیر ربانی
شکایت ایلمه (عدلی) کوا کبدن فلکلردن

١٠١

دل محزونی غمك فکریله شاد ایده ین
ستم درد و بلا که انی معتاد ایده ین
شاد اولور در دکله جانمی شاد ایلیجك
نیچه برعافیت ایچره آنی ناشاد ایده ین
خانهٔ دل که خراب اولدی کوزلك جورندن
غمزك اوقلاریله بن آنی آباد ایده ین

فرقتکده اغلدیجه (عدلی) چشمندن انك
جمع اولبدر جمله دریالر دوکیلن آبدن

٩٩

جمع اوله کم برچمنده عشرته اغاز ایچون
چلدور الم نقدمز وارینی سوز وساز چون
زلفی دامینه مقید اوله سن فکر ایتمز
مرغ جان پروازایدر اول کوزلری شهباز چون
کندو آکمز خلوتنده باشلر کسد وکیمی
طتز ایدر صوفی بزه اول دلبر طنازیچون
ال دکرمز عار ایلر بکنزر اول شه ناز ایدر
خر رقیبك لهجهٔ مردارنه شهنازیچون
جان ودل صیدینی . . . اصمز کرچه کم
جانمز قلجه قلبدر اول کمند اندازیچون
(عدلیه) عار ایله جانان یولنده اولمکه
جان فدا قمادمی محمودی کوز آیزیچون

١٠٠

کچوردم آهمك تیرین ارشدکجه فلکلردن
صورسك بیله سن آنی فلکلرده ملکلردن

دشت غمده ضرب پیکانکله سینم زخمی
دست جورك پر قلبدر لالهٔ نعمـاندن
ای دشی درلعل نابك حسرتیله کرچه کم
جانفزادر ال یورم بن چشمهٔ حیواندن
پادشـاهم ایشککده قوللرکدن کمترین
قولك اولمق بکدرر (عدلی) کبی سلطاندن

٩٨

اکلرم هردم زیاده دردله دولابدن
یاشم ارتق موج اورر هر لحظه سیلابدن
نیچه یوزبیك بندهٔ بندکدن ازاد استسك
آل الوکه زلفکی چوز بر قلینی بادن
روشن اولدی هپ جهانده مهر رخسارك سنك
کوندوزن کون پرتوندن کیجه ده مهتابدن
کعبهٔ حسنکده قاشك کورسه زاهد ای صنم
قبلهٔ ترك ایلیه یوز دوندره محرابدن
حسرت لعل لبکله یاشمك هر قطره سی
سوز هجرکده سنك رنکین دتر عنابدن
درکهکدن غیری یوق باکه جهانده التجا
آه اکر مقصود دل فتح اولمیه اول بابدن

٩٦

هرنفس ای خسته‌دل مقصودنه فریاددن
مرحمت کلمز بلورسن چون شه بیداددن
حون طوتلدی زلفکه دل مرغی یارك چاره‌نه
دام مشکلدر خلاص اولمایسر صیاددن
ایلشدی قصهٔ عشقی بنم روحم روان
داستان اوقیدین مجنونله فرهاددن
. . . . . .
عبرت اهلینه اولوم یکدر یر امز آددن
یز مشیدم صورت جانانی دل لوحنده بن
حسن تصویر ایتمك نقش اولمدین استاددن
خرمن حسننده دل مرغینه ویرمز دانهٔ
اول صنم صنمك کتورمش نخمنی بغداددن
باد آهکله نچون اول سروی میل ایتمز سکا
چونکه (عدلی) میل ایدر هرسویه سروی باددن

٩٧

عالمی پر قلدك ای دل ناله وافغاندن
نه وفا کورسك کرك اول آفت دوراندن
خطی کلمادین کل وصلین طلب قل ای کوکل
کم خزان فصلنده حظ اولمز ایکن بستاندن

یوزینك پرتوین صوفی کوررسك ار بعینکده
یقك یرتوب اورب نعره جمال بی بدل دیرسن
ایکن چوق سویلدك واعظ بوکن وسواس ابلیسی
اکر شرح ایلسك وصفن رقیبی بل اضل دیرسن
دهانك یاد ایدم دیرسم نهان در اول عیان اولز
مسلسل زلفکی اکسم زهی طول امل دیرسن
لب ودندانکك وصفن اشتدی دیرسحر بلبل
سخندن درد زب (عدلی) نه خوش شیرین غزل دیرسن

٩٥

کوزم هجریله سن کریانمش سن
یورك بو دردله سن قانمش سن
نوله جاندن سنی ارتق سورسم
مکر سن جان اچنده جانمش سن
فرح کوردم سنی جانم سوندی
بن اغلادوغمه خندانمش سن
قول اولمق استریمش سن اوشاهه
به (عدلی) سن عجب سلطانمش سن
فلك قدر اولدوغوکی بلزیدك
اشیکنده مکر دربانمش سن

سروارکورسه خرامن هپ ایاغ اوزره کلور
کل یوزن مدح ایمکیچون غنچه لر آچردهن
اشرفی صاچر صبا آکه کل باد آمدن
زر نثار ایدر باشینه اول کلك شاخ سمن
برك سبزن عرض ایدب خدمت قصورن کوسترب
ال لرین شمشاد له باشینه قورلر نادون
اول کلك خار فراقی خوفن ایدب طك دکل
شکل قلاّ بیله دامن کیر اولور سه یاسمن
سن بوحسنیله نه آدم نه ملك سن ای پری
برمصور روح سن کاونش جهان سن جانه تن
های (عدلی) نه طورورسن فصل کل وقت بهار
کورسن اول کل چهرهٔ بی زحمت خار ستین

٩٤

کوکل اول سروسیمینی کورب جاندن کوزل دیرسن
قچن جان ویرمك استرسن اکا لایق عمل دیرسن
سحرده یوزنی کوردم کنش در برج عقربده
منجم سن نه وجهیله کنش برجن حمل دیرسن
نماز وذکر وتسبیحك بکه عرض اتمه ای زاهد
اولورسك مبتلا عشقه حقه لایق عمل دیرسن

یاره دیدم وصلکی حقدن تمنا ایلرم
دیدی دلبر ناز ایدب بن بودعایی سومزین
(عدلنك) فریادین ایشتمش اشیکنده نکار
خشمله دیمش سورك بن اول کدایی سومزین

٩٢

ای فلك دایم بنی سن نامراد اتمك ندن
بینی غمکین ایلیوب اغیاری شاد اتمك ندن
داد الکدن ای فلك هرکون بکا جور ایلیوب
اول رقیب کافره عدلیله داد اتمك ندن
جاهلك ویرب فلك مقصودن اهل دانشك
نامراد اولمسنی دایم مراد اتمك ندن
حوره بکزر اول صنم صورتده کرچه ای فلك
سن بوحسنیله آنی کافر نثار اتمك ندن
نعمت وصلی فلك ویرب رقیبه زهرنی
کاسه سینی پرایدوب (عدلیه) زاد اتمك ندن

٩٣

سیره چقسه سبزه یه اول یوسف کل پیرهن
آیغینه سبز اطلس دوشر اول لحظه چمن

٩٠

قشك سوداسله پيوسته جسمم چون هلال اتدم
وصال اتدم طمع سندن عجب فكر محال اتدم
غبار غم خطك ظاهر اولالى طوتدى دل لوحن
نه خط كم چكدم اوراقه غممدن حسب حال اتدم
غمك دردينه دوشمكدن دواى وصلك اومردم
جفا يوكينى چكمكدن وفاكى احتمال اتدم
هواده توز دكلدر ظاهر اولن كرد راهكده
بو خالى جسمى رخشك آيغنده پايمال اتدم
كه اولدم غمزه سندن كه لبندن تازه جان بولدم
طريق عشق اچنده (عدليا) تبديل حال اتدم

حرف النون

٩١

عاشق اولورمى دين سن مه لقاني سومزين
امت اولورمى دين كم مصطفانى سومزين
زاهدى كوركم كوزلار سومكه انكار ايدر
آتم اولمزمى دين نور خدايى سومزين
جان ويررلر آيغك طپراغنه طالب لرك
نيجه مفلس اوله دييه كيمياني سومزين

نه عجب بحر اولور منبعی کم اکسلمز
درد شك یادنه خرج ایلدوکجه کهرم
تاج وتختی کله ترك ایلیلم عشق ایچره
(عدلیا) شعلهٔ اهم تیره تاج زرم

٨٩

هجر اتشله اوله می بر آتش جحیم
هجران وصاله اولسه مبدل زهی نعیم
بحر وجود اچنده بولنز اکا بدل
عالم تمام اولسه صدف بر در یتیم
پر عطر اوله مشام جهان خوش هوایله
زلفك فحوسن آلسه سحرکه دم نسیم
بویلن بورالی خط غبارك بنفشه نك
دوشدی عصایه علتله نرکس سقیم
بن قانع یوزوکه ایرقدن نظر قیلم
وصلك هواسن ایلرمش دکمه بر لئیم
دردیله یاره یوزکی زر اتمك لکك
هیچ نفعی یوقدرر اکر اولماسه الده سیم
. . . . . .
. . . . . .

٨٧

مست اولبدر بادهٔ لعلندن اول ماه تمام
نازدن درصنمك آنك شیوه‌سن وقت خرام
میوهٔ وصلك هوس قیلن سنك ناپخته در
ساعد سیمینکی اوپمك درر سودای خام
که یوزك شوق کبی زلفك پریشان اقلری
ایتمی خوف ورجا اتمشدرر هرصبح وشام
سنبل اولدی جعدمشك افشانکك افکنده‌سی
فلفل اولدی خال عنبر بارکه هند وغلام
(عدلی) میوصلك امیدی دوستم امر بعید
برسلامکدر رجامی سندن انجق والسلام

٨٨

چشمی اشکمه غرق ایلیلی دیده‌لرم
بربرندن کوله فرق اولمز سه بحر وبرم
نور رخسارنه زلف سیهی حایل اولوب
شام هجر ایچره بلورمز اولور اولدی سحرم
دهنك بر سوزله وارلغمی آلدی تمام
کرچه کم یوغدی برذره‌جه آندن خبرم

بر کره التفاته قولم دورر دیسك

(عدلي) ملك عالمه بر پادشا قلم

٨٦

سرو قدك یادنه یاشومی سیلاب ایلدم
قدمی اول جویبار اوستنده دولاب ایلدم

رخلرك وصفن کنشدن روشن اتدم ای قمر
دشلرك وصفنده شعرم درّ خوشاب ایلدم

شویله انجلدم بیانك فکریله دوستم
کم وجودم ضعفله عالمده نایاب ایلدم

کورنن انجم دکلدر سینه می پر یاره در
تیر آهی اولقدر کم چرخه پرتاب ایلدم

جان شیرینی که لعلك یادنه قلدم فدا
راحت و آرامله کویا شکر خواب ایلدم

زلفکك سودالرنده عقلی شیدا ایلدم
محنتك تاب تبنده جانی بی تاب ایلدم

شولقدر کم اغلدم بوسینهٔ صد چاکده
تیری زخمن (عدلیا) کلبرك سیراب ایلدم

ترکسك سحر یله دار جهان طولدی فتن
وار دخی شوخ جهان دیمه که ساحر دکلم
می ومحبوب سوب جان وروزم کرچه رقیب
هله بن سنجلین مفسد وکافر دکلم
کرچه یغمر کبی یغدردی غمك باشمه طاش
حق بیلور کچمدی دم بن آکه شاکر دکلم
غمکه جان ورو بن غایت اوجز آولشم
صتوب المقده دمن بن دخی تاجر دکلم
(عدلیه) دردوغمك اولدی اول دمده نصیب
خاك اولوب سینه کرم ترك ایده آخر دکلم

٨٥

طوبی بویك که وصف ادجك منتها قلم
مدح لبکده سوز لرمی جانفزا قلم
عشقك کرامتنده رقیبی هلا کچون
زلفك عصای موسی کبی اژدها قلم
جان ویرمکیسه عشق اشنك کرنهایتی
عشق اهلی انتهاسنی بن ابتدا قلم
خاك وجودمی نقدر بی بهایسه
اکسیر خاك پایکله کیمیا قلم

اول صنم کلب رقیبك اوردوکینه کوش ایدر
وه که فریاد وفغانم (عدلی) اکلمز بنم

٨٣

کُنْ یوزك نوریله اولدی منوّر عالم
ای قمر روشن اولورسه نوله چشم آدم
یوق عجب مرده‌لره ایرسه حیات ابدی
سوزه باشلادی مکر نازله اول عیسی‌دم
قبله حقی صنما کعبه اوللدن کویك
کوزلرم یاشنی قلدم اوحرمده زمزم
ای پری شان پریشان اوللیدن زلفك
قُلْدی عالم اچنده دخی قلب بی غم
(عدلیا) آیغی طپراغنه جان اله فدا
پای بوسی اوشهك چون اله کرمز هردم

٨٤

یوزك آیینی قویوب بن کُنه ناظر دکلم
نظر اتما که سنك غیرکه قادر دکلم
کوزلرك تیغ چکر قصدی بو کم جانم آله
صنما ایومه که بن صنمه که حاضر دکلم

كيجه‌دن كوندزلرين فرق ايلزلر شوقدن
بند زلفمده كرفتار اولالى شيدالرم
لعل نابك يادنه دوشدم شرابه شويلكم
ميكديله دير اولبدر ملجأ و مأوالرم
بومحقق در خط دلدار وصفن ايده‌لى
دفتر عالم طولبدر (عدليا) انشالرم

٨٢

تير آهم ايرشمز افلاكه اكلنمز بنم
اشك چشمم سيل اولوب هر لحظه دكلنمز بنم
دلده غمزنك زخمى تاحشر اولنجه دلبرا
تنده هر قل دل اولوب سويلرسه سويلنمز بنم
دمبدم درد دلا سويلر اكرچه چنك ونى
آه كم سوز درونم هيچ اكلنمز بنم
نيچه كم زنجير زلفك بندنى دايم چكر
واله وديوانه كوكلم هيچ اوصلنمز بنم
حسرت سرو قدكله اولدى بركون دخى
ياشمياله يريوزى هر لحظه صولنمز بنم
دلربالر صيد اولور ديرلر رقيبيله ولى
چون پرى در دلبرم ايتيله آولنمز بنم

. . . . . .

. . . . . .

شب هجرنله قلوب وادیٔ حیرتده دریغ
درجانانه کیدر یولیمده راه ندم
طالعم شمسی بنم هیچ طلوع ایلمدی
شب یلدای غمه طوغمدی بر ماه ندم
قورترم دیبو ایکن سعی ایدرم دامنکی
کسلوب دست رقیب اولمدی کوتاه ندم
اوزدوب ظلم الندن جورله بن خسته دلك
طوتمدی محکم یقه‌سن قومدی هرگاه ندم
(عدلی) کوکسن دوکوبن دردله دیراغلیورق
سندن ایرو دوشلی آه ندم واه ندم

٨١

صچلرك بندینه دوشب آرتهلی سودانرم
شهر ایچی پردر جمالك شوقله غوغانرم
ابر نیسان کرچه کم دریایه لؤلؤ بخش در
عالمه لؤلؤ نثار ایلر نم دریانرم
دیرمش دلبر یوزم کلزارنه قوشو هزار
کلشن کویمده وار بیلك بلبل کویلرم

كوزلرم دردنه اولمز بورم چاره دريغ
كوزم ای وای كوزم وای كوزم ای وای كوزم

پرى زاده وەمهرو وصنم تازه جوان
ايده لى كون يوزنى پردهٔ زلفنده نهان
(عدليك) كوزلرنه اولدى قرا كو دوجهان
كوزم ای وای كوزم وای كوزم ای وای كوزم

٧٩

بن بى يار ايشكنده كاه دربان ايلرم
بو خياليله كيجه كندومى سلطان ايلرم
بر مفرحله كشاد اولمز كوكل غمكين لكى
بادهٔ لعلك خيالاتنده حيران ايلرم
كل يوزى قرشوسنه دل بلبلن نالان ايدب
كلشن كويينى جانه باغ رضوان ايلرم
غمزك اوقلارى ايرر سه كسيه بلدرمزم
بن كه سينده جفا تيغينى پنهان ايلرم
كللر آچوب داغلردن غنچهلر پيكاندن
سلمى بن (عدليا) تازه كلستان ايلرم

٨٠

روز وشب حسرتله چكدى كونم آه ندم
بكه قسمت غمكى ايلش الله ندم

تیر غمزك صنما كوزلرمه اوللی طوش
كوزلرم یاشی اقوب بحر اولوبن ایلدی جوش
سیل اشكم دوكلوب كوزلرمی ایلدی بوش
كوزم ای وای كوزم وای كوزم ای وای كوزم
توتیا اولمیلی كوزلرمه كردرهك
كور مدی ایكی كوزم برتونی مهرومهك
ای كوزم بونجه بلا دردله نیكی كنهك
كوزم ای وای كوزم وای كوزم ای وای كوزم
یشلرم سن كیدوبلی سیل اولوب ای جان دوكلور
در و یاقوت چقر لعلله مرجان دوكلور
غمزه لر زخمیله كوزلرمه قان دوكلور
كوزم ای وای كوزم وای كوزم ای وای كوزم
دایما جور قلور بن قولنه شاه ندم
شب هجرنده طلوع ایلز اول ماه ندم
كوزلرم كورمز سه كن یوزنی آه ندم
كوزم ای وای كوزم وای كوزم ای وای كوزم
الم ایرمز ندین حسرتله یاره دریغ
دل دوشوب زلفی خمیله یورر آواره دریغ

اگرچه فرقت دلداره صبر ایدر (عدلی)
بو فعلنـه بز آنك اختیـارمی دیلم

٧٧

اول مهك هر گیجه کـ گویندہ افغان ایلرم

. . . . . .

خسته در دل گریکلك زخمدن اما باك یوق
چون لبك تریاکنی دردینه درمان ایلرم
یاش دوکندکجه کوزمدن قان اولور هر دم روان
لبـلرك یادینه چشمم بحرله کان ایلرم
تن غباری دامنوکه ایرمسـون دیو روان
کوزلرم یاشن آنك اوستینه باران ایلرم
کلشن وصلك خزان هجریله جنـك ایتمکه
غنچه لرله شـاخ کلدن تیر پیکان ایلرم

٧٨

کورلی اول صنمك قشـلرنی یای کوزم
قلدی جور اوقلرنه سینه سپر وای کوزم
دمدم می ساکه بن بقمه اکا هـای کوزم
کوزم ای وای کوزم وای کوزم ای وای کوزم

نیجه یشلر دوکمسون چشمم روان آردکجه کم
ترك ایدوب کیدن بنی روح روانمدر بنم
دست جور کله بوکوب سن قدم اتدکجه کمان
تیر آهمله فلك هر دم نشانمدر بنم
روز وشب مهر ومهك شمعینی آهمدر یقن
کورنن چرخ فلك دود دخانمدر بنم
حصهٔ غصم یزوب شرح ایتمدم یارب ندن
سویلین دللرده شمدی داستانمدر بنم
جوراه هر کوندهبیك کز اولدورسك (عدلی)
حق بلور برکز دیمز بو ینوکه قانمدر بنم

٧٦

فراق وحسرت روی نکارمی دیلم
جفا وجور غم روزکارمی دیلم
بلا ومحنت بی حدّمی بیان ایده لم
یه بوغم وستم بی شمارمی دیلم
صفای ورد رخی شوقیله بلبل وار
بو هرکون اتدوکمز آه وزارمی دیلم
هنوز وصلی کلینه ایرشمدین جکن
فراق النده ایرن زخم خارمی دیلم

حرف الميم

٧٤

قول لرومی داغ هجرانیله تزیین ایلدم
بوینکه بوهیکلی اصمعانه زرین ایلدم

طعن طاشندن کروب کوکلوکه اولاده خلاص
ملجأ و مأوامی بن کرچه که سنکین ایلدم

زلفك اوجندن نلر جکدوکمی ایشیدنك
هر نه دکلو شادسه کوکلینی غمکین ایلدم

عشق پیرندن غم ارشادین تمنا ایلدم
هر دعا کم قلدی اول بن داخی آمین ایلدم

زلفی وصفنده معقد در کلامك (عدلیا)
ایلری وصفنده کورسك نجه شیرین ایلدم

٧٥

وصل جانان هر نفس مقصود جانمدر بنم
دلده مهری حسنکك راز نهانمدر بنم

اولسه دلده غمك تن زنده اولمز بر نفس
دوستم بلدم غمك جان وجهانمدر بنم

كرم اولور اولدى خيلى مجلسده
لب دلداره بكزيادن مل

(عدليا) اكمه اطلس چرخى
دود آهك يترسكه قره چول

٧٣

بكلرو كه بنده فلفل يوزكه كلزار قول
سنبلو كه بوينى بغلو نافهٔ تاتار قول

كل كلاب اولور حيادن سير كلزار ايلسك
نازله صالنسك اولور سروخوش رفتارقول

لبلرو كه لعل قولاغى دلك بر بنده در
دشلرك نظمينه اولور لولوى شهوار قول

كاكلك بندنده اولديلر اولوا الالباب قيد
كوزلرك سحرينه اولديلر اولوا الابصار قول

از بولينر بوجهانده آكه سينك كبى شاه
(عدلى) كبى ساكه ليكن بولنور بسيارقول

٧١

قشلرو که برقدیمی بنده در بکزر هلال
کم دوتا اتمشدرر قدّن مرورماه وسال

نه تعلق ایلرك یاقوت خطن قلسه نسخ
بو محقق درکه ریحان اولدی خطکدن مثال

بر زوالو آفتاب وماهسه برکج دهن
نیچه قاسونلر سنکله دعوئ حسن وجمال

قشلرو که نسبت اتدمسه هلالی ای قمر
ایلدم باریك فکر وبغلدم نازك خیال

(عدلیا) احوالکه واقف دکل صنعه نکار
هرغزل کم یزدم اولدی یاره بندن عرض حال

٧٢

اچکه لر صاچدی ینه کلشنه کل
ایتسه صاج یوله سن نوله سنبل

مست اولوب ینه غنچه جامندن
صلدی آوازه عالمه بلبل

بشه چقمق اولوردی زلفیله
کر حرا میلغ اتمسه کاکل

مال وملك وسلطنتله قدر بولنز آدمی
(عدلیا) عزت کرکسه ایشکنده اول ذلیل

٧٠

دل وجان چکسه غمن سن صنمك غم دكل اول
كرنم اولمايه كوزم هجرله نستم دكل اول

كوزمك ياشنی عمانه نجه بكزدديم
كه كنارنده بونك قطره قدر نم دكل اول

نك درر ديو اكر كمسه صوره يارى ديرم
دوجهان ايچره بنم وارم اودر نم دكل ول

صانمكن سنی نازيله كورنلر ددیلر
يارى زاده درر يا ملك ادم دكل اول

كشی كوردی كوزم دل سنی صاندی ددی جان
قامتی سرو كلك يوقدرر ايسم دكل اول

نجه صيد ايدديم باكه سن آهوی رقيب
كرچه آو ايتی درر كلب معلم دكل اول

(عدلی) مير اولالی دن درد وبلا كشورنه
قيدی غصه وغم ملك مسلم دكل اول

کم که آخشم زلفکی کورد کجه سی قدر اولور
کم یوزك کورسه سحرذی طالع فرخنده فال

هر کجه حالم پریشان صبحه دك زار ایلرم
ایلدی سودای زلفك چون بنی آشفته حال

سن بکا رحم ایتمك عالمده بر امر بعید
بن سنك وصلك تمنا سی عجب فکر محال

سیم وزردن دام ایدب اول وحشی ایله شکار
(عدلیا) صید اولدوغی یوقدر غزاله برغزال

٦٩

یقدوغینه شمعسك ایچون نار عشقیله فتیل
اشك چشمی حالنه اولمشدرر روشن دلیل

یاد ایلمك قوت جاندر هجر ایچنده نیته کم
دوزخ اهلینه روان بخش اولسه آب سلسبیل

زاهد آکمز کندونك خلوتده اسرارین کورك
عاشقی ایچر دیو تخفیف ایدرمش اول ثقیل

اغلماسه کوزلرم کوینه یول ویرمز نکار
اولدی روشن بوکه هر کز جنته کرمز بخیل

٦٧

دام زلفکله بشه دایم بلا اکسك دکل
خشم چشمکله دله هردم جفا اکسك دکل

سروری سرو بلندك سرفراز اولماغجون
جان ودلدن روز وشب ورد ودعا اکسك دکل

سن وفا و خلقله عالمده مشهور اوللی
ماه رولرده سکا مدح وثنا اکسك دکل

نیچه کم کون یوزکه اولدی مقابل دیدلر
شمع حسنکده سنك کوندن ضیا اکسك دکل

حسنله خورشید انور چاکرك لایقمدر
مجلسکده دمبدم بر بدلقا اکسك دکل

وصاله عیش ایلش کرچه رقیبم هجرله
حمدلله زرده ذوق وصفا اکسك دکل

اولدررسه غم سنی یازه نه غم چون هر زمان
بیك سنك کبی کدا (عدلی) اکا اکسك دکل

٦٨

کون یوزك اوستنده اولش راقشك ای مه هلال
کم کورو بدر آفتابیله هلاله اتصال

غصهٔ دوراندن بردل خلاص اولمش دکل
سن دکلسن مبتلای غم همان ایسم کوکل
شاهد شادی جمالن عرض ایده برکون اولا
بویله قلمز غم یمه حال جهان هردم کوکل

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

٦٦

ای طبیبم درد مندم دردمه بر چاره قل
شهر وکوی ایچره صبا کبی یتر آواره قل
ثابت اولدم راه عشقکده بکا رحم ایت دیو
دیمدم کم کوزلرومك یاشنی سیاره قل
توبه نفع ایتمز ریا یله اولیحق زاهدا
عشق اخلاصیله جرمك محونه کفاره قل
حادثه دفعینی قلمز مدرسیله خانقه
عارفیسك التجایی کوشهٔ خمّاره قل
(عدلی) اول سرو روانی اتمك استرسك کنار
نسبتینی اشك چشمکك روان انهاره قل

كلور سه سينكه شمشير
چكرپر كاله سينى ماحضر قل
نثار ايچون خيالى آيغينه
كوزك در چينى پر درّ وكهر قل
اكر صبرك يوغسه عشق اچنده
روان كويينه دلدارك سفر قل
اكر صاحب نظر اولمق ديلرسك
ايغى طپرغن نور بصر قل
باند ايله بوينى وصفينى (عدلى)
دهاننده سوزوكى مختصر قل
لب لعلينى كم امسم دريسه
الهى ديلن آغزنده شكر قل

٦٥

اولمدى عالم اچنده برنفس خرم كوكل
اولمدى برلحظه بى غم اولنه همدم كوكل
هركمه كوكلم غمن ديدم غمندن غم يدم
غالبا يوقدر جهان ايچنده بربى غم كوكل
خاك آدم غملهٔ تخمير اولنبدر غالبا
بى غم اولن اولميه جنس بنى آدم كوكل

لعل نابك شربتيله ای طبيب جان ودل
عاشق دلخسته‌نك دردينه درمان ايلكل
پادشاهم لطف ايدوب (عدلی) قولوكك باشنه
خاك پايك تاج ايدوبن رومه سلطان ايلكل

٦٣

عاشقه خوشهٔ زلفك اكر اولمز مايل
مزرع طول املدن نه اولیسر حاصل
درد شك فكريله شولقدر اغلادم كه
بحر اولدی كوزمك ياشی كورنمز ساحل
سروله قدّ خرامانی بر اولدوغی كبی
كورنر موی میانیله صچی قیل بقل
اهل دل عاشق هشیار آكه دیرلر كه
جام عشقكله سنك مست اوله ولايعقل
جانه ظلم و ستم ايليوبن سودی سنی
(عدلیچون) دمسونلر دخی شاه عادل

٦٤

كوكل اول چشمی ساحردن حذر قل
نه مكريله كوكل آلور نظر قل

راقشکله دال زلفك حسرتی در دوستم
زاهدك قدّینی لام ایدن غم فردا دکل
کاسهٔ خونین چشمم در النده ساقنك
دورایدن مجلس اچنده ساغر صهبا دکل
لاله داغی داغ دار خدّ کلونك دورر
کوزلرك بیماری انجق نرکس شهلا دکل
(عدلی) داغی اول شه‌خوبانه‌جاندن قول‌کچر
ایشکنده بنده اولن خسرو ودارا دکل

٦٢

باغ دلده قامتك سروون خرامان ایلکل
بلبل جانی یوزك شوقیله نالان ایلکل
ای صبا عینومه المن خاك پایی غیرتی
ایکی کوز مجون کرك کحل صفاهان ایلکل
باغبانا غنچه وکلدن رخ دلدار سز
حظ اولورمی وارانی داغیله پیکان ایلکل
عاشقك دامن کریبان فکرن اتمز دوستم
سینه سن چاك ایلیوب چاك کریبان ایلکل
درد وغم مرسومنی عشاقدن منع ایله
قولمروکه پادشاهم لطف واحسان ایلکل

دلـبرده وفا اولمیجـق فایده اتمز
(عدلی) سبب وصل دکل مال ومنالك

حرف اللام

٦٠

اولور می شاد کوکل کم غم ایچره زار دکل
ایدرمی وصله هوس اول که دلفکار دکل
فغانه صلدیسـه کوهی نالهٔ فرهاد
فغانه صلمشم آفاقی کوهسار دکل
بشومه کونمی طوغرمکه یوزك فراقنده
قرا صچمك کی عالم کوزومه تار دکل
اکر درست اوپله لیلی وصال وعده سنه
صنورسه کاسه می مجنونه انکسار دکل
ندکلو چوغسه عشق اهلی اولدیلر بیزار
شو عمردن که غرض آکه وصل یار دکل
وصال امید یله هجری اختیار اتدی
نه چاره ایلیه (عدلی) که بختی یار دکل

٦١

کلشن کویك کوکل مرغینه کم مأوا دکل
آنکیچون بلبل دل لال در کویا دکل

٥٨

يوزوكى كوريجك آرتر انينى زارلرك
اولور بهار اوليجق ناله سى هزارلرك
دلومه لاله كبى دشت غمده داغ قودى
طراوت رخى وخالى كلعذارلرك
يوزك كلى كه آكه عذرخواه اولهغم يوق
طوتم كه خار بلادر بو خار خارلرك
هواى عشق بودشت غم ايچره كافى در
قرارنى بله ويرماكه بى قرارلرك
وصال اميديله (عدليا) برابر ايدر
يوزى وزلفى غمى ليلله نهارلرك

٥٩

بن خاكه تجلى ايده كرنور جمالك
هر ذرهٔ خاكم طلب ايلايه وصالك
انكشت نما قلدى بنى خلق اره سنده
هجرنده نزار اولدوغم اول قاشى هلالك
بر برك خزان ديده مثالنده قلبدر
بكزومى قدى فرقتى اول تازه نهالك
عشاقه نصيب اولمدى چون خلوت وصحبت
زاهد سكه نه غم وارمش دفع ملالك

دشی یانده یاشمك آکمه (عدلی)
ادب صقاله در شهواره وار دك
بهی مسکین هوای زلف ایدرسن
مکر مسك آلمغه عطاره وار دك

٥٧

قرار وصبرم الوب بنی بی قرار ایتدك
صچوك هواسیله عقلومی تارمار اتدك
فراقك ایچره غمك زهربیدی بیدوکمز
اجل شرابنی صونمقله خوشکوار اتدك
جفالروکی زیاد ایلدك که منت در
بو نا توانی بولطفیله زیر بار اتدك
کناره کلیو بن سن کنار ایلیلی
کوزم یشینی بنم بحر بی کنار اتدك
حساب اولونمیه یازلسه تا که روز شمار
صچوك کرهلری کم دلده بی شمار اتدك
بوحسنله که شه اولدك کوکل ولایتینه
غمك دیارنه بن قولی شهریار اتدك
مرادی خاکره اولمانغدی چو (عدلینك)
مرادنی ویرو بن آنی کا مکار اتدك

يانسه لر عشق ووفا اهلى بن اوّل يارم
لاجرم آتشه اوّل خروخاشاك كرك
خوف اغيارله عشق اهلى وصاله ايرمز
وارمغه عشق يولن عاشق بى باك كرك
آفتاب رخ دلدار طلوعن دلبين
آه واشكيله اكا انجم وافلاك كرك
يروكوك شهرت عشقمله پراولسون دينك
آهنك بيرى فلك كندوسنك خاك كرك
طور عشق ايچره تجلى ديلسك موسى وار
مشربك آب روان كبى رو ن پاك كرك
دكمه اتراك نه بلسون غم عشق (عدلى)
سرّ عشق اكلمغه خيلى جه ادراك كرك

٥٦

كوكل اول رخلرى كلناره وار دك
صنا سن كل اومه كلزاره وار دك
صبا صان كلشنه خاشاك ايلتدى
يرك بكله كه كوى يارە وار دك
لبى وصفنده شهد آقر دلكدن
مكر اول لعل شكّر يارە وار دك

بدر اولوب کن یوزنه قرشو ایکن لاف اورمه کم
که آی ده ای مه برکچه حسنه کمالکدر سنك

اول مه بدرك بیان (عدلی) دراغوش اتلك
هر کچه تا صبحه دك فکر محالکدر سنك

٥٤

عرق باورسه رخکده کلاب تردن یك
حلاوتی لبکك شهدله شکردن یك
سز کچون ددیلر عاشقینی قتل ایلر
دخی نه اوله جهان ایچره بوخبردن یك
چوسوزه بشلیه سن لعل نابله نه اوله
که کوش جانه ارشمق که بودرردن یك
کوزك مریضنه لعل لبکله ایله علاج
که خسته اولنه اولمایه کلشکردن یك
نولیدی (عدلیه) برذره دکلو میل ایتسك
چوروشن اولدی یوزك شمسله قمردن یك

٥٥

عاشقك عشق یولنده کوزی نمناك کرك
دامن عشقه یاپیشن یقه سی چاك کرك

بوزال دهردونك شولقدر چكدم جفاسن كم
جهانه داستان اولدی بنم حقمده رستم لك
قوحسن اهلنك اغزینه سن مهر سكوت اوردك
سنك اغزكده ختم اولمشدرر عالمده خاتملك
مریض عشق اولنلاره اطبا ایده مز تدبیر
لبكدن اولور اولورسه بنم دردومه امسملك
بقایی فكر ایدر اولسك فنا ملكنده ای (عدلی)
جهانه پادشاه اولمق حقیقت اولدی بر دملك

٥٣

آرزوی جان ودل جانا وصالك در سنك
كورنن هر لحظه كوزده خیالك در سنك
روز وشب دور ایلیوب یریوزنی پرنور ایدن
آیله كون پرتوی عكس جمالكدر سنك
تیر آهن هر نفس افلاكه ایر كورن بنم
قشلرین یاین قورب عرض هلالكدر سنك
دوستم ایزن سورر بكزر دمشلر حسنكه
ایزكه یوزن سورر كون پایمالكدر سنك
كوزلرك خنجر چكوب هر لحظه قتلر دوكدوكی
فتنهٔ آخر زمان سن مكر خالك در سنك

(عدلی) شعرو غزلی ترك ایدوبن دفتری دور
چونکه شرح اولمزمش حشره دکن دردسرك

٥١

بزه بر قامتی نهال کرك
بزه بر قشلری هلال کرك
مه کبی کا جمالی نیلیم
بزه بر مهر بی زوال کرك
آلله دکه دلبر آنز دل
زلفی قاره یکانی آل کرك
طوطی کبی شکر فشان اولوبن
لب لعلینی خوش مقال کرك
لوح دلدن غباری محوایچون
خط ریحانی بی مثال کرك
عاشقك قامتن خم ایدوکنه
سر رافینی اکه دال کرك
بیلی وصفنده قل یرر اولسك
(عدلیا) انجهرك خیال کرك

٥٢

میسر اولسه یارك بادهٔ لعلیله همدم لك
کورورلردی صفا بزمنده نیجه اولدوغن جملك

نكارا سن سزين عيش ايلسم بن
يوزومى دف ايدارم قامتم چنك
جفا طاشيله صندى صبر اياغى
مجالم كتدى اولدى طاقتم تنك
يوزك كورب فغان ايتدكجه (عدلى)
ايدر كاشنده بلبل آكه آهنك

٥٠

رخلرك شمعى ويرر نورنى شمس وقمرك
يوزوكك شوقيله ظلمتى كيدر سحرك
اول مهك مهر جمالينه مقابل اولمجق
اى كونش اولميسر ذرجه سينك اثرك
دل و جاندن يولكخاك اولورم ايشيدەلى
كيميا ايلرمش خاكه اولورسه نظرك
راه عشقه قدمك بصمه كوكل اولمزسه
ارقكه خرقهٔ غم بيلده قناعت كمرك
كورنه كوزلرينه كن كبى كوندن ده سها
قنمى اعمايه اوله كحل جلا خاك درك
چين زلفى قنحوسن المسك اى نافهٔ چين
مسك اولوب بولمزدى رغبتى خون جكرك

٤٨

كورسه بلبل ناله لر ايلر جمالينى كلك
كوش اولبدركل اشتماكه فغانن بلبلك
كل يوزك رنكى حيادن غرق آب اندى كلى
پيچ وتاب كاكلك تابن كيدردى سنبلك
بويمى بوردى بنفشه خطكك سودالرى
كوكلمى سودايله باشدن چقردى كاكلك
مرغزارك مرغ زارى اولديدن جان ودل
صقلغن دكدردى فريادم چندده بلبلك
اشك چشمكدن كلاب ايتسك يرى در (عدليا)

. . . . . .

٤٩

غم زلفكه جان آشفته دلتك
كوزه ياشى دررِ لعلكه هم رنك
غمكدن آه ايدب قان آغلدقجه
دوكوب كوكسم اوروره باشمه سنك
دوشلدن سن پرى دن بردم آرو
دلوردم كندو ميله ايدرم جنك
ددم وصلك ميسر اولمى دير
دلومى سن يه سر خوش يايدك بنك

كاتب قدرت برات حسنك املا ايدەلى
قشلرك طغراسى اول منشوره عنواندر سنك
سن بوحسنيله جهان ملكينه سلطان اولمك
(عدلى) قولك ملكت روم ايچره سلطاندر سنك

٤٧

سنبلك سايه صلر اوستنه برك سنبك
دور ايدر دايرهٔ ورد تری ياسمنك
چين زلفينه كلور بوی الوراوغری ديو
صلديلر حبسه طوتب قهريله مسكن ختنك
چونكه ويرانه لری ايلرمش جای پری
سن پری سن نوله كوكل اولوريسه وطنك
صلدی پرتو يوزك افلاكه چوای بدر منير
عكسی خورشيد وقمر اولدی اووجه حسنك
كوش شيرين سخنك ايشيدر امانه عجب
كوزلرمدقت ايدوب كورمدی هركز دهنك
چين ايدوب خلقه لرين مرغ دلی اتمكه صيد
كل تر اوزره صلر اودامن مسكين رسنك
حشر ددك درد وغمه جان ودلك اتمكه شرح
سينك اوزره دل اوله (عدلى) بتر هر چنك

تا صبحه دكن ناله ملهٔ خلقه نيجه بر
سودا سياه سنبلكك درد سر اتمك

جان آله ديو غمزه لرى دل حذر ايلر
اصى ايده مى اوغريدن اى دل حذراتمك

خشميله كوزك تيغ چكر مرده شوخك
مست اولسه خوى عادتى در شور وشر اتمك

(عدلى) كبى كر قصد ايده عشاق آزه سنده
كلدوكجه مژك تيرنه سينم سپر اتمك

٤٦

هر كچه زلفك غمندن دل پريشاندر سنك
مهر رخساركله هر كون شاد وخنداندر سنك

اى كوكل فرهاده نسبت ايلمه دردم بنم
كوه جانك اندیسه اول جانك اندوكك جاندر سنك

غمزهٔ خونريز خونخوارك چه كر قتال در
لعل ميكونك ولى سر چشمهٔ جاندر سنك

يوسف مصرى به قيمت آمرى اتمش
خاك پايك جوهرى بيك جانه ارزاندر سنك

كنج حسنك آنغ استر دزد دل بلز آنى
زلفك اژدرلرى آكه نكهباندر سنك

٤٤

محبتده میسر اولوریسه کر نغم اولمق
دیوانه وآشفته ورسوا نه غم اولمق
عاشق که لبك بادینه می نوش ایده طك یوق
جم کیندو اولب ساغر اکا جام جم اولمق

. . . . . .

عالمده دیوانه لغیله علم اولمق
غم دشتنی کم قطع ایدرم ممکن اولورمی
مجنونله فرهادیکه هم قدم اولمق
(عدلی) دهنی سرّنه ایرمك دلریسك
لازم درر اولده وجودك عدم اولمق

حرف الکاف

٤٥

اول دلبره ممکن اولمی برنظر اتمك
یوز اوزره انك راه درندن حذر اتمك
خرج ایده یدم یول لرینه لعلی کوزمدن
کویینه انك اولسه میسر سفر اتمك
آهومك اوقی کچدی فلکدن سنك ای دوست
سنکین دلکه اولمدی ممکن اثر اتمك

وصفنده آنك كرچه غزللر ددى (عدلى)
اول دلبر رعنايى بيان ايده غزل يوق

٤٣

نچه بر بن ضعيفه درد وغمده خسته حال اولمق
كوزك بيمارى كبى هر زمانده بى مجال اولمق
كهى طرّه كبى باشدن چقوب شوريده حال اولمق
كهى زلفك كبى آياغه دوشوب پايمال اولمق
بهى كافر مسلمانلق يولنده وارمدر بوكم
حرامى كوزلروكه قانمى ايچمك حلال اولمق
تردد حكميه اغيار لعلك التفاتينه
بكامى قلدى وصلك استمك فكر محال اولمق
بكا كلشدرر قاشك غمندن چون هلال اولمق
سكا لايقدر اى مه آفتاب بى زوال اولمق
بهى (عدلى) خم زلفى كبى دال اولمسه قدّك
ندر بو خلق آراسنده بو دكلو قيل وقال اولمق
هواى عشقى دلدارك دماغك ايلسه مختل
. . . . . .

واعظ که جحیمك ظلماتن ایدر اوصاف
فرقت شبی در وارسه کانك سحری یوق
(عدلی) سرزلفکله ایاغك توزین استر
کم سلطنتنده دخی تاج و کمری یوق

٤٢

اول دلبر زیبا کبی مه چهره کوزل یوق
بوحسن دلارایه جهان ایچره بدل یوق
وصلت دمی در چونکه بودم خانهٔ دلدن
ای غم یوری کیتکل که دخی سا که محل یوق
طُرك صلبی سلسله سن قندی کمسه
کو کلنده انك غصه وغم طول امل یوق
صوفی برو کل می ایچلم ژنك غم ایچون
دل آینه سن صاف ایدجی غیری عمل یوق
ساقی لبکك آب حیاتنی ایدن نوش
حضر اولدی ابد آخر آکاهر کزاجل یوق
محنت اوی در دار جهان ایلسه فریاد
بومدرسهٔ غمده کوکل بحث و جدل یوق

پرتو نور جمالك كورمكه ای مه سنك
كعبهٔ كویك ملایك هر دم ایدرلر طواف
هب جهان ای مه لقاسن شاهه اولمشدر مطیع
لشكر غمزك كمكله صف طوتب ایلر مصاف
سروورا سرّ دهانكده سنك حیران خرد
عاجز اولمش عقدهٔ زلفكدن عقل موشكاف
ای كوكل ساكه مسلّم صانمه بودرد و بلا
چشم پرخشمی نكارك كمسهٔ قلمز معاف
خرقهٔ صبری كیوب ایلر قناعتدن كمر
كنج غمده (عدلی) چون بولمز نهایت اعتكاف

حرف القاف

٤١

شاعر كه نكارین لب لعل تری یوق
شول طوطیه بكزر كه غدایه شكری یوق
ناوك لرین اول قاشی كمان الدی تمدن
اول طایره دوندم كه انك بال وپری یوق
خاكستر ایدب ویردی تم باد فنایه
كمدركه دین آهم اودینك شرری یوق

خالنی کوسترمیوبن صالدی زلفی دامنه
مرغ جانن قلدی اول صیاد بر اردن دریغ
قتلو یاشومی نه دم کم استسك حاضر دورر
لعل نابی ایلز طالب لره معدن دریغ
شادیٔ وصل اولمز یسه غصهٔ هجرك بویور
دور لعلکده کدادن قلمه درددن دریغ
اول کوزی جلاد هجرنده اولورسم دوستلر
بو غریبك ماتمنده ایلك شیون دریغ
حاصل حسنکده خالك منع قلمه کایلز
چون کریم اولن کدادن دانهٔ خرمن دریغ
کر بقاده استریسك فتح باب مغفرت
(عدلیا) اهل فنایه ایله مخزن دریغ

حرف الفاء

٤٠

دعویٔ حسن ایلیوب کون و جهی یوق کراوره لاف
چون بوزك آینه سی کیبی دکل مرآتی صاف
ایت کبی بکلر عسس طوتمق دیلر میخوارهٔ
یا غیاث المستغیثین نجنا مما نخاف

روز محشر ناله وزارکدن اولمز فایده
ایلمزسك بونده (عدلی) داد خواهی استماع
مال قلبی درهمان جمعیتدن فایدك
. . . . . .

حرف الغین

٣٨

عارضك هجرنده چونکم ایلیم کلکشت باغ
لالنك بغرنده قویم داغنك اوستینه داغ
ظلمت زلفکده یوزك نورن استرجان ودل
جمع اولور پروانلر هرکیجه کم یانسه چراغ
. . . . . .
. . . . . .
بی بصر در نور حسن یاری زاهد کوردمز
بوی عشقی نیجه ادراك ایده خشك اولن دماغ
خار هجرانیله خوی ایله همانکم طوتدلر
کلشن کوین نکارك (عدلیا) بومیله زاغ

٣٩

شویله افکار اولدی جسمم که آکه پیراهن دریغ
تن اکر بودر اکا خاکستر کلخن دریغ

مشـك چين الدى قخو زلفكدن اما چين ده
اولـدى بر نافـه‌ده زلفك كبى بر جعد خط
چشمك اى دلبر سنك يغمـا ايدلدن (عدلى)
يارى اول بيچاره نك عالـمـده مهر كدر فقط

حرف العين

٣٧

خنجر كدن استمز قطعـا دل وجان انقطـاع
تيغك اوستينه كوكل جان ويردوكينه نه نزاع
همدم اولسـه دشمنيـله كوكلم ايدر افراق
مرحبـا ايتسـه رقيبـه جانم ايدر الوداع
چون نقاب رفع ايده عشق اهلنه دوشر خروش
ذره‌لر ظاهر اولوركن نورى بولسه ارتفاع
دلبرى يولنده بن رسم ايلده جان ويرمكى
عاشقه جور وجفا اتمك سن اتدك اختراع
تا ابد تاريك قلمز ظلمت دنيـاى دون
عشق نورى كم صاله دل خانسى ايچره شعاع

بحر اشکمده شناور کچریدی لیکن
اولدی مردمك دیدهٔ نمناك خلاص
اول که تیرمژه سیله دل وجان صید ایلر
غمزه سندن اولمی سینهٔ صد چاك خلاص
اول قشی یای اکر (عدلیه) میل ایتمیه
اولیه آهم اوقندن طقز افلاك خلاص

حرف الطاء

٣٦

مصحف حسنکده یازن مشکله ریحانی خط
ایتمش اعراب سنبل دانهٔ فافمل فقط
عارضکده خط مشکینك نچون قلدك تراش
ایلمز چون کاتب قدرت بلورسن سهو خط
آتش آهم یقردی شمع وش باشدن بنی
چشمهٔ چشمم بنم کر اولسه جیحون وشط
چون طریق عشقه جان ویرمکدر ای دل ابتدا
کمسه آخر بولمز آکه نهایت یا وسط
چون دهانك سرّنك ادراکنه ایرمز عقول
وهم وحسن هر نه خیال ایلرسه اولور هپ غلط

شه اولدی زمرهٔ عشاقه دردله (عدلی)
بونا مرادلغی آنی کامران اتمش

٣٤

لعل لب جانانه که شیرین رطب اولمش
اهل دله آجی سوزی آنك عجب اولمش
قان اتمکه تحریك ایدن غمزه سیمش
عاشقلری دار اتمکه زلفی سبب اولمش
کرچه طلب اتماکله جانان اله کرمز
جانانه بنه ایرمکه باعث طلب اولمش
اغیار نکاریله صفا بزمنی ایلر
عشاقه ازل قسمتی رنج وتعب اولمش
دش بیلرمش (عدلی) لب لعل نکاره
مقدارنی بلز نه عجب بی ادب اولمش

حرف الصاد

٣٥

کاکلندن اولیمز بو دل غمناك خلاص
مرغ کم دامه دوشه اولمیه بی باك خلاص
عشقه طعن ایلردم باشمه کلدی آخر
یانسه عالم اولمی برقوری خاشاك خلاص

نوله جاندن بن آنی آرتق سورسم دوستلر
اول پری پیکر بنم جانم ایچنده جانمش

شاد کوردم دلبری جانم سوندی اول مکر
غصهٔ هجرنده اغلادوغمه خندانمش

سن شه ملك جماله قول اولاین دیرمش
کور بلورمی حدّنی (عدلی) عجب سلطانمش

هر زمان قدرم فلکدن یوجه در دیر اوکنور
دلبرینك ایشکنده اول مکر دربانمش

٣٣

قشی خیالی هلالك قدن کمان اتمش
نه فایده که بو فکرندن اول زیان اتمش

مکرکه ماه منیر آیغوکه یوز سورمش
که جبهه سنده ایاغك توزی نشان اتمش

چنده بلبل خوش کوی عجزنی بلو بن
کلك لطایفنه خاری هم زبان اتمش

بوصوتیله فرح کسب ایدب شه کل آنك
اوکنده هر نسی واریسه درمیان اتمش

حرف الشين

٣١

زلفنك زنجيره دلبر دل وجان بغلمش
غارت اتمش ملك دين ظلمله ايمان بغلمش
زلفى كافرلك ايدب هر برقلنده بيك اسير
اصمغه قصد ايلمشدر چوق مسلمان بغلمش
بالله اى اهل نظر اتمك تماشا كاول صنم
زلفنه هر تابده بر ماه تابان بغلمش
ماه وخورشيدى فلك ميدانه طوب اتمكه
چين ايدب كيسولرين مشكيله چوكان بغلمش
لعب ده جاذو نچون هر بر طرفده حسنه
رشتهٔ جانلر الوب بر دسته ريحان بغلمش
زلف خدّك دير كورنلر عنبرين زنجير له
محرايدوب جاذو كوزى خورشيد رخشان بغلمش
(عدلنك) نظمن كورن وصف رخكله ديدى كم
جمع ايدب اوراق كل برتازه ديوان بغلمش

٣٢

بن قولينه جور ايدن اول خسرو خوبانمش
ظن ايدر دم بن انى كم آفت دورانمش

خزان هجره نیچه صبر قلسون
شو بلبل کاوله کلزاریله مونس
اکر دار صفا استرسك اوله
بو دار ایچنده دیاریله مونس
نه غم بی کس لکککدن (عدلیا) کر
اولور یسك سك یازیله مونس

۳۰

وصل یاری عاشقه اولمز مفید اتمك هوس
جانب دلداردن بر التفات اولورسه بس
جان بدنده فکر اغیارله بر بلبل درر
کآ کازاغ وزغن جمع اولوب اولمش هم قفس
رشتهٔ امید کوکل صلدی زلفك بندنه
صانسین قیداولدی دام عنکبوت ایچره مکس
عشق اچنده عاشق استرسه رضاسن بولمغی
دوستك آکه رضاسن کوزلك اولسون هوس
دست رس اولسه وصاله دست رس ممکن مدر
دست رس له اولسه (عدلی) بولوریدی دست رس

صانرم کلزار اچنده بلبل وکل جمع اولور
هر قچنکم اوله اول رخساره کاکل انیس
خاك درکاهك کداسندن ایکن عار ایله
کاه اولورکم شاهه اولور بندهٔ مقبل انیس
رخلر کده خال عنبر بارکی کورن دیدی
خوش یراش مش کاوله کافورله فلفل انیس
(عدلیا) کل سنده انصاف ایله شه لقدن مراد
بودکلمی درکه اوله اول صچی سنبل انیس
بارك الله سن کدا اول پادشاه حسن در
اولدغی وارمی جهانده شاهه اوله قول انیس

٢٩

اکر اول مازسم یاریله مونس
اولورم آهله زاریله مونس
کوکل غم کیجه سنده یار اولمز
اولورم جسم بیداریله مونس
بدندن وحشت ایلر جانله دل
قچن یار اوله اغیاریله مونس
آلور کوکلن ویرر برمق حسابن
کم اولسه زلفی طرّاریله مونس

عشاقه مژك تيرنى هردم نه چكر سن
اى روح روان چونكه ملك ده غضب اولمز
جان آفتى چشمك كبى خونريز بولنمز
دل اوغرسى خالك كبى دزد عرب اولمز
كوكلم اونى يقلى جانمده صفا يوق
برخانه كه ويران اوله عيش وطرب اولمز
سدريله بويك نسبتى صورنه جبريل
قدك كبى ديرطغرسى عالى نسب اولمز
رضوان لبكى كورسه ديه باغ جنانده
بونك كبى شيرين تر ورنكين رطب اولمز
كويندن آنك سوركه رقيبى كيده (عذلى)
جنتده عيان ايتسه مكان بولهب اولمز

حرف السين

٢٨

عاشقه هجرانده اولسه يينه بربى دل انيس
صن اولور فصل خزانده بلبله بلبل انيس
قدّ ورخسارك فراقنده كلستان سيرنه
وارمدوغمجه باكه اولور سروللره كل انيس

دور اوللدن اول صنمدن مردم جسمك سنك
قاره كيمش ماتم ايچره (عدلى) كريباندر هنوز

٢٦

جكر تنور سينده دم اولمز كم كباب اولمز
كون اولمز روز هجر كده كوزم ياشى شراب اولمز
كوكلده سنك جوركله غمك بر خانه بيدى كم
دوام دور چرخيله زوال ايروب خراب اولمز
دريغ اتمه لبك بوسن نكارا خسته دللردن
كه آنك روز محشرده ثوابينه حساب اولمز
نيه قالسه نظر چشمم خيالك كورمز اولده
دوعالم حايل اولورسه خيالوكه حجاب اولمز
كوزم ياشى اشيكوكه كيدر هر لحظه سائل در
نچون ابواب شفقتدن اكا برفتح باب اولمز
صترسك لبلرك لعلن بها جانلر ويرب ديرلر
جهان ايچنده بى قيمت بورنكه لعل ناب اولمز
فراق اودينه كويكده نكارا (عدلى) يقمه
بويوردى چونكه پيغمبر بهشت ايچره عذاب اولمز

٢٧

هر صبح كنش كاسه قپوكه عجب اولمز
معذور اوله اى شه كه كداده ادب اولمز

تازه عاشق تازه دیوانه مثل مشهوردر
کندی فرهاد یله مجنون عشقمك غوغاسی در
(عدلیا) حکمك انکچون نافذ اولدی عالمه
یازلن عنوانده یارك قشی ضغراسی در

حرف الزاء

٢٥

سرعت اتمه‌ای اجل جسته‌ده غم جاندرهنوز
غمزه‌لر زخمی کوکل دردینه درماندر هنوز
بر دم اکلن ای فلك کوکم سرین یتمه کم
اول پری پیکر خیالی آنده مهماندر هنوز
تیغ غمزکدن قچر چشمکله جنك اتمز کشی
کرچه داغ فرقتك سینده قالقاندر هنوز
تیرکاك پیکانی در جسته‌ده هرمو ای صنم
وارقیاس ایت که ندکلو تنده پیکاندر هنوز
قنی پیکانکك یاشم دله ایردکجه یور
کل نظر قل یاشمك رنکینه که قاندر هنوز
بو سیدن دود آهمله کلور بوی کباب
آتش غمله جکر جسته‌ده بریاندر هنوز

ایتلری قرشو کلوب وه‌وه دیریدی حاله
خسته‌قلدم خسته اولن‌دوستلردن دور اولور
رخنك شوقیله برعاشق‌که جان ویره سنك
قبری آنك حشر اولنجه دوستم پرنوراولور
صانرم جاندن بلای ناکهانی دفع اولور
هر قچن کم ناب دلبردن رقیبی دور اولور
ضعف‌مانع‌اولدی ایشیکده‌جان‌ویرمك‌لکه
خسته‌لر ایشنده اهمال ایلسه معذور اولور
نیجه کافر قلعه‌سن آلمق نصیب اتدی خدا
(عدلی) دلبرکوکلنی آلمق‌که مقدور اولور

٢٤

کوکلمی دیوانه قیلان زلف پر سودامی‌در
جانمی پروانه ایدن شمع بزم آراسی‌در
قبرم اوزره سرودیکك شمع یاقك دوستلر
چون بنی خاك ایلین‌شوق رخ وبالاسی در
کل یوزیله ذوق وشادینك برین اون ایلین
کلستان حسن ایچنده قامت رعناسی‌در
زینت اولمز کلستان ایچنده کل آچلسه
کوینه رونق ویرن یارك رخ زیباسی در

بنم قصورمی بولدك وفاده آنكچون
سن اتمدك هله جور ایلكده هیچ تقصیر
جنانده یورردم واقعمده دیمش سن
دوشكسه خیر اوله صوفی كه عكسی در تعبیر
محقق اولدی كه (عدلی) خطی غمن یزمش
قره یزو كبی آنكده كاتب تقدیر

٢٢

محتسب عاشقلری مست اولحق تعزیر ایدر
مسئله بودركه عاشقلر آنی تكفیر ایدر
اهل تزویریله قلب النده اولور پایمال
ملك دل چون زلفكیله قشلرك ال بیر ایدر
. . . . . .
خانه كم معمار یقسه آنی كم تعمیر ایدر
غم چریسیله مقابل اولمغه عاشقلرك
قامتن قیلوب كمان آهنی آكه تیر ایدر
كوكلی ملكن (عدلنك) غم لشكری یقمق دیلر
هی مدد اركان دولت آكه نه تدبیر ایدر

٢٣

ایشكك دار الشفاسندن شودلكدور اولور
دردنه درمان بولنمز هجرله مهجور اولور

٢٠

كوزى دردیله دل زاریمی بیمار ایلر
صچی فکریله جهانی کوزمه تار ایلر
ایرمسه بوی وفا زلف ورخکدن جانه
نه کل ایلر آنی نه نافهٔ تاتار ایلر
طالع کور بکه زلفك یوزکی کوسترمز
کایدر آنی که بو بخت سیهکار ایلر
عشق دلالی کوکل شهرنه سیر اتدکجه
غم متاعینه همان جانی خریدار ایلر
(عدلی) کوز یاشن آقیدب ینه دولاب کبی
کلستان سرکویك طولنوب زار ایلر

٢١

جوانلری سویلدن بو پیر بی تدبیر
بنی امرکیوب اغلر اکر جوان اکر پیر
آنك سلاسل زلفینه اوللی شیدا
نه بند ضبط ایده بیلور بنی نه خون زنجیر
بوکن که نقد ایاغوکه جان نثار ایدرم
قبول ایله هی آفت که اولدورر تأخیر
بو شوقله دلرم کیشکه اولم قربان
که آهوی دله شیرانه اوره سن برتیر

سیر ایدرکن حسن ایلن چشمندن ای دل که صقن
ایلك لازم درر چونکم حرامی دن حذر
آتش اهم یقر هر گیجه شمعی صبحه دك
بلبلی نالان ایدر فریاد و آهم هر سحر
ایلدم دلده خیال چشمکه بغرم کباب
دوستم معذور اوله خیر الطعام ماحضر
کوزلرندن (عدلی) دلخسته نك شوق ایله
داغ حسرتله دوکریش پیرینه خون جکر

١٩

قچن که کوکلره آغر بو آه آتش بار
اولور جهان کوزمه قاره زلفی کبی تار
خدنك غمزه‌سی بغرمده باشلر چقروب
یشومی قانه بویادی بنم اولاله عذار
شرار آهمله رعد وبرقه اود برغوب
خجیل دورر کوزمك یغمرندن ابر بهار
کوزم یشینی صولر کوردی کندودن کتدی
اشتدی نالی زار بلغ ایلدی کهسار
کوزك یشیله کنار اولمی سنك (عدلی)
زیاده سرکش اولبدر اوسروخوش رفتار

قاشینه کوزی غمزایدر ای دل حذر ایت کم
اول اکریه بوفتنه نك اوغری خبری وار
یوزکده تمام اولدوغنه آیتی حسنك
حجت خطکی کوستر ا کا کم نظری وار
تاصبحه دکن یومسه کوز طکسی کواکب
[*] آهماه فلك یانه دیوبن حذری وار
ششدر هجرانه دوشدی کعبتین جان و دل
نردغمده اول مقام پیشه بینی زار ایدر
ظلمت هجرکده بلز عدل وظلمن عالمك
اولقدر کم (عدلی) زلفك غمی انکار ایدر

١٨

وارکن تنده بنم روح روانمدن اثر
حمدلله بر دخی قلدم جمالوکه نظر
خاکمك هر ذره‌سی رقص اوره یارك مهرله
کرایده زلفی نسیمی قبرم اوستینه کذر
اویکنرسه زلفکه سنبل سیه رونق ایدر
بکزرم دیرسه لبوکه کلهلك ایلر شکر

[*] بوراده دخی نقصان ابیات اولمایدر زیرا وزن وقافیه بشقه بشقه اولوب ایکیسی ده نقصاندر .

حرف الراء

١٦

سنك زنجير زلفكدن دل ديوانه بند استر
اوصندى هجرله جاندن اصلماغه كمند استر
نوله ميل ايلسه خطك غداى لعل نابوكه
چوطودى قنده اولورسه غدا بيرينه قند استر
مى لعلن ايچوب واعظ خراب چشم يار اولدق
اكادى وعظ وتفسيرى كه سندن نصح وپند استر
جهانك عزت وجاهن ايدب ترك اول لوندای دل
چوهمره شمدى مهرولر يقاسز بر لوند استر
لبك دار الشفاسندن اومر دل دردنه درمان
طبيب خسته دللرسن دواسن دردمند استر
كوكل كنج قناعتده اوتوركى خرقهٔ حزنى
چون اول شه قوللرين دايم فقير ومستمند استر
خيال سيمبر ايتمك اكا بكزر سنك (عدلى)
كدا خاك اوزره ياتركن كمشدن تخته بند استر

١٧

هر دلده كه داغ غم عشقك اثرى وار
آه ايتسه نوله دردله يانمش جكرى وار

زلفکك فکریله ظلمات غم اولور هر کچه
کُن یوزك هجرنده اولور لذت هر روز تلخ
(عدلیم) بزم غمکده نالهٔ جان کاهله
اوش غمك چنکنده اولدی باکه سار وروز تلخ

حرف الدال

١٥

ایلدی مسکین صَیحْن قصدومه اول صیاد بند
حلقه حلقه قلدی کویا صید ایچون بجان کمند
اُویکنرمش لبلروکه سکر ایکن طتلودر
نازله کیفتاره کلسك تلخ اولور بازار قند
بنیمیله دوست اولسك جان ویرر غمدن عدو
نوش خند ایتسك بکا ایلر رقیبك زهر خند
زاهدا زهدك کورب رند اولنه طعن ایتمه کم
لوحه طرحن بویله چکمش اوستاد نقش بند
سا که قول اولمق بنم حدم دکلدر دوستم
سن شه ملك کرم (عدلی) بر اوکادق لوند

١٣

دور کلدر چون ایدر دور قدح جانی فرح
عاقل اولدرکه طوتر هر دم اول آنی فرح
دله کلدکجه خیالی غمی تسکین ایدرم
مردم اولن طوتر البته مهمانی فرح
دلر الدکجه سونسه نوله اول شاه جمال
مملکت فتحی ایدر خطر سلطانی فرح
جاندر ایثارمن انجمه آیاغك توزینه
تحفهٔ مور ایدر چونکه سلیمانی فرح
(عدلیا) عاشقی غمکین دلریمش دلبر
کل غمیله کچن ایت خاطر جانانی فرح

حرف الخاء

١٤

کل یوزك دورنده عشاقی رقیب انجمسون
اولدوغی یوقدر جهانده عشرت نوروز تلخ
آجی آجی اغلدوغم خلقه تأثیر ایلدی
بو مقرر در اولورمش نالهٔ داسوز تلخ
غالب اولدقجه کوکل ملکینه غم جان انجنور
ملك اهلینه کلورمش دشمن پیروز تلخ

اول آفتابك ایتسم خاك درنده مسكن
بر ذره اولمزیدم قصر جنانه محتاج
چون ماجرا بلندی باشكدن اولدی تقریر
اول نسنه كم عیاندر اولمز بیانه محتاج
(عدلی) نكاره حالك عرض ایت نیاز برله
درویش اولنلر اولور شاه جهانه محتاج

حرف الحاء

١٢

طوت دلوكی ایله لعل لب جانانی مدح
بنده یه لایق دكلدر ایلك سلطانی مدح
مهر عالم تابی مدح ایتمك دوشرمی ذره یه
كوكبه لایقمدر ایتمك مه تابانی مدح
جانومه لذت ایرشدوكن خدنك یاردن
یاره مك آغزنده دیل اولمش ایدر پیكانی مدح
اوقلروكی مدح ایدر جسممده اولن هر قلم
هرجمن دل درصنا سن كم ایدر باغبانی مدح
مدح عالمدن چومستغنی اولو بدر آفتاب
(عدلیا) نیجه ایدرسن اول كوزی فتانی مدح

حرف الثاء

١٠

نسنه يوق يانده دلدارك دلو جاندن عبث
عاشقه نسنه كورمز درد هجراندن عبث
نالمي ايشتميوب زاغ رقيبي كوش ايدر
اول كله كلمز بلي مرغ سخندانلدن عبث
زاهد روباه بقمز روى ياره نيته كم
دزد اولانه نسنه كلمز ماه تاباندن عبث
اولولانب سك رقيب اتمز نظر عاشقلره
عاشقه صورسك جهانده نسنه يوق آندن عبث
(عدايا) وصل استمه هجرانده جان ويركليه
دردله خوى ايليانه نسنه درماندن عبث

حرف الجيم

١١

ديداره طالب اولن اولمز جنانه محتاج
جانانه احتياج ايت كل اولمه جانه محتاج
قاشكله كر يكلكدن قتلومه غمزه پس در
شمشير زنلر اولمز تير وكمانه محتاج

هر دوانك شربتینی لعل جانانده قومش
(عدلیا) دردی سکا تقدیر ایدن روز الست

٩

قشلری یاین قورب اتدیجه مژکانی درست
هیچ خطا ایتمز ایرر هر جانه پیکانی درست
کرچه کم یاقوت دیرلر یزدی چوق مشق و مثال
یزمدی خطك کبی برخطّ ریحانی درست
زاهدك پیری اولورسه پیری درنار جحیم
کفر زلفك اولمدی آنك چون ایمانی درست
چون کدادر قابکه کلدیکه ای شاه آفتاب
خوان حسنکدن نوال آلورسه برنانی درست
وعده سینه ای کوکل دلبرلرك الدانمه کم
آنلرك اولمز جهانده عهد و پیمانی درست
اول رقیب سك دیشن بیلردی یارك لعلنه
سنك اوروب قومادیلر اغزنده دندانی درست
کلشن نظمکده (عدلی) کل قُخولر دائما
هر نفس بلبل کبی کم اوقسه آنی درست

هر قچن دل دردنك درمانی ایتسم سؤال
قشلری یاین قورب مژکان زخم اولور مجیب
کرلبك جام مین یاد ایتسه منبردن یره
نعره اورب کندوینی سرمست ایده اولدم خطیب
قشلرك محرابنه سجده ایدر اهل صلوة
کفر زلفوکه پرستار ای صنم اهل صلیب
واردخی (عدلی) جهانده عیش و نوش اتمه طلب
چون سکا بزم ازلده جام غمدن درنصیب

حرف التاء

٨

آیغنی اوپماکه یارك کر ویریدی بخت دست
باشم افلاکه ایرب عالم اولوردی زیر دست
برکچه کریارله پیمانه سورسم رشك دن
طاق دکل نه کاسهٔ گردون اکر بولسه شکست
چقمزم کویندن امید لقای یارله
اهل ایمانه اولور حب وطن چون پای بست
زاهدی کوردم مریدیله چقر میخانه دن
سرکران بیری ولیکن اول بریسی نیم مست

سن کدرسن ای صنم صاندم بدندن جان کیدر
بو سببدن دوستم (عدلی) ددی روحم سکا

حرف الباء

٦

رخلرینه اول ستمکرسنبل پرچین صلوب
فتنه‌صلدی دینه ایکی کافر بی دین صلوب
وادیٔ غمدن کچه مزلف‌وخدك فکرله
عاشقك شبدیز آه واشك کلکونین‌صلوب
کوزلری جلاّ دنه ویرمش‌مژه خنجرلرك
دزد دل اصماغه ایکی کاکل مسکین صلوب
دردشك یاریله بیدارم شب هجرکده بن
کوزلرمدن‌صبح اولنجه خوشهٔ پردین صلوب
صبرله غم نقدی در عالمده واری نیلسون
(عدلی) کلدی خاك پایوکه یوغ‌ووارین صلوب

٧

کوی دابرده رقیبك طعنی بلدردی بکا
خارا وجندن کلستان ایچره نه چکمش عندلیب
عندلیب دل نجه دردیله فریاد ایتمسون
کل‌عذارینه کورر خار رقیب اولمش قریب

زلف دلداره شبیه اندوکه انجنو بن
کورکی دوندردی مکر نافهٔ تاتار بکا
دل ضعیف اولدی تحمل ایده‌مز بارغمه
سر بر اولور غم هجران دخی هربار بکا
(عدلیا) صحبت اغیارله بیزار اولدم
خوش کلور یار وفادارله بازار بکا

٥

بوی زلفکله بهشته کر واره باد صبا
روضه‌دن قرشو چیقوب رضوان دیه کم مرحبا
هر نه دم باد نسیم ایلتسه اولدم ایده‌لر
اهل جنت کوزلرینه کرد راهك توتیا
سایه سنده قدّکك سوردوکچون عمر دراز
سر وبالاکه چنار ال کوترب ایلر دعا
نی کبی نالهٔ بنم اولدوغیچون سوزناك
اکلیوب آهنك ایدر چنك بلیوب قدّن دوتا
کیمه شادی کیمه غم اتمش خدا قسمت ازل
سن سزین آه ایلك هردم نصیب اتمش بکا
درد دل درمانی صوردم طبیبه دیدی کیم
شربت اعلندن اوزکه دردکه یوقدر دوا

مشربك آب روان كبي اكر صاف ايليوب
عاشق صادق كچرسك كل برو ديداره باق
خار فكرى بلبسله كلدن قومز بوى وفا
يوق حسابينه صاى اغيارى بروكل ياره باق
يارين آنده قلليم ديرسك فغان وزاره
(عدليا) بونده اشدوكك فغان وزاره باق

حرف الالف

٤

اى كمان ابرو نوله قربان ايدرسم جان سكا
بيك نم كبي ايدر هر لحظه جان قربان سكا
مهركى جانده ازلدن صقلريدم صنعه كم
دار دنياده كورب حيران اولدر جان سكا
دلده غمزك زخمنه مرهم دده دلبر ددى
تير مژكانم يتر هر لحظه درمان سكا
[*] يوزنه بقمغه قانع اولور ابر زافى
كوتمى كوستردى عجب بخت سيهكار بكا

[*] بوراده برقاچ بيت دها اولمق لازم كلور چونكه وزن وقافيه تبدل ايدوبور مع هذا اصلنده بويله كوريلوب بازلمشدر .

کم آنی مدح ایده چون مدحیدر انك لولاك
دفتر دو جهان مدحتنده مجمل در
عده‌ی بی بصر آکه مخالف اولسه نه طك
صحیحی اکری کوررلر شولرکه احول در
اکرچه ختم ایدی یوسفده حسن اعجازی
بو حسن خلقیله جمله سندن اجمل در
ایا معین بشر رحم قیل فتاده‌لره
شفاعت آیتی شانکده چونکه منزل در
قیلك کدامی دورر (عدلی) آنی رد ایتمه
که آکه محبت آلك دلیل اعدل در

٣

خواب غفلتدن اویانوب زینت اشجاره باق
قدرت حقه نظر قیل روانق ازهاره باق
کوزك آچ کورنجه احیا اولدی اموات زمین
حشر احیاده اومنکر اندوکی انکاره باق
سبز پوش اولوب قیامه طوردیلر هر برشجر
قلدیلر سجده حضور قلبیله کهساره باق
منبر شاخ اوزره چقمش وعظ ایدر مرغ چمن
سلسبیل آیاتی تفسیر ایدر انهاره باق

شوكم درّ غفرانك اولمق ديلر
غمك بحرنه اشنا يارشر
اكرچه كه عصيانمز چوقدرر
سوزومز ينه ربّنا يارشر
نه اميد ونه بيم در ايشومز
همان بيزه خوف ورجا يارشر
اكر عدلله صوره سن (عدلي)
عقوبت در آكه سزا يارشر
بن اتدم آنى كم بكا يارشر
سن ايله آنى كم سكا يارشر
شوكونده كه هيچ چاره سى قالميه
اكا چاره رس مصطفى يارشر

نعت شريف

٢

محمد عربى كم رسول اكملدر
تقربيله قو انبيادن افضلدر
قلن رسول لرك قومنيدى دعوتى چون
نبوتى ايله بو انس وجانه مرسل در

ديوان سلطان بايزيد ثانى

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

مناجات

١

خدايا خدالق سكا يارشر
نه كم كدالق بكا يارشر
جوسن سن پناهى جهان خلقنك
قودن سكا التجا يارشر
شه اولدركه قوللوغك اندى سنك
قولك اولميان شه كدا يارشر
شو باش كم سكا سجده ايلاميه
شاهسه زير پا يارشر
شو دل كم مريض غمكدر سنك
اكا ذكر كيله شفا يارشر

مهارتلری اولان بوکبی اماکن مقدسه واطیفه‌نك نفاست معماریه‌لری بوکون دخی تقلید اولنه‌میه‌جق بردرجهٔ فوق العاده‌ده اولدیغندن بوبابده دها زیاده تفصیلات اعطاسنه لزوم کوریله‌مامشدر .

مشار الیه حضرتلرینك ورع واتقالری مناسبتیله تعدادی قابل اوله‌میان آثار خیریه‌دن اکثریسی مؤسسات دینیه وعلمیه‌دن معدود بولنغله کرك بوحال وکرك طبعاً متصف اولدقلری حلم وتواضع نام نامیلرینه «ولی» لقب جلیلنی علاوه ایتدیرمشدر .

اشبو حلم واتقالری بعض کج بینان نظرنده دور ودراز محاکماتی موجب اولمش ایسه‌ده بولندقلری زمانك مقتضیاتی وخصوصیله شهزاده جم وقعه‌سندن طولایی اوروپادولتلرینك احوالنی تقدیر ایدن ارباب وقوف وانصافك نام عالیلرینی هرزمان تقدیس وتجیلدن کیرو قمیه جقلری درکار بولنمشدر .

زمانلرده عثمانلولرك الك برنجيى مآثر مفطوره سندن بولنان عسكرلك درجهٔ كماله واصل اولوب غلطه سرايينك مخرج عسكرى اولمق اوزره تأسيس وبنا ايتديرلمسى بوخصوصدهكى اقدام واعتناى مخصوصلرينه دلالت ايتمكده بولنمشدر .

بوندن بشقه سراى همايونجه ومساعد ومراتب دولتجه دخى برخيلى اصلاحات وتشكيلات نافعهيه موفق اولمشلردر .

دولت عليه‌نك امور بحريه سى دخى عهد سلطنت حضرت بايزيد خانيده اصلا نظر دقتدن دور طوتلميوب ترسانهٔ عامره مقتضاى زمانه كوره اصلاح اولنمش ودونمای همايونك عدد واقتدارى يار واغيارك نظر تقدير وتحسينى جلب ايده‌جك برصورتده ايصال قلنمشدر .

زمان عاليلرنده صنايع عثمانيه واصول معمارى عثمانى فوق العاده مترقى برحاله اولوب درسعادتده وغلطه‌ده . ادرنه واماسيه‌ده وبروسه‌ده وصاروخانده وممالك عثمانيه‌نك جهات سائره سنده احيا كرده‌لرى بولنان جوامع شريفه ومدارس منيفه‌نك طرز بديعلرى شودعوايه شاهد بى‌مثالدرلر . معمارخيرالدين چلبى ومعمار كمال كبى مشاهير اساتذهٔ اسلامك اثر چيره دستئ

محاربانك همان كافه سی اعدا جانبندن كوستريلان مجبوريت اوزرينه آچيلوب بونلرك اكثرندهده لوای عثمانی مظهر موفقيت ومظفريت اولمشدر .

ايشته بوسببه مبنيدر كه عهد همايونلرندهكی فتوحات اسلاف عظامی زمانندهكی مقداره بالغ اولهميوب مع هذا شمشير غالبانه سيله تحت تصرفه آلنان ممالك دخی استصغار اولنهمز. مقتضای مشرب اكثر اوقاتی ادبا وفضلا وخصوصيله ارباب تصوفله انس والفته حصر ايدرك سرای همايونلرنده مباحثهٔ ادبيه وشاعرانه ايله تلذذ بيوررلر ولسان تركيده شعر انشاندهده عصرينك شعراسنه مسابقت ايدرلر ايدی . اشعارنده (عدلی) مخلصنی استعمال ايتمشلردر .

اصلاحات داخليهده هر تدبيردن زياده افكار عموميه يی انوار علوم ومعرفتله تنوير ايتمكی ترجيح بيوردقلری ايچون فتح ايتدكلری ممالكده واناطولينك اكثر محللرنده جوامع شريفه ومدارس منيفه بنا واحيا ايدرك وبورالرك مدرس ومداوملرينه مخصصات وافيه احسان ايليهرك ارباب علومی تلطيف وتشويقدن كيرو طومامشلردر .

سکز سنه‌سی ربیع الاولنك اونبه مصادف اولان چهارشنبه کونی اجل موعودلری حلولیله عازم کلشنسرای آخرت اولمشلردر .

(رحمة‌الله علیه رحمةً واسعةً)

نعش مغفرت نقشلری تعظیمات فائقه واحترامات لایقه ایله استانبوله نقل اولنه‌رق بنا واحیا کرده‌لری اولان جامع شریف قربنده تربهٔ مخصوصه‌لرنده ودیعهٔ رحمت الهیه قلنمشدر .

مغفور مشارالیهك ولادتلری (٨٥١) اولمسنه کوره سن عالیلری التمش یدی وتاریخ جلوسلرینه نظراً مدت سلطنتلری اوتوز ایکی سنه‌یه بالغ اولمشدر .

سلطان بایزید خان ثانی حضرتلرینك مدت حیات وسلطنتلری نظر امعان ایله مطالعه اولندیغی حالده کوریلورکه کندولری سلاطین عظام عثمانیه ایچنده اعمار ممالك واحیای مبرات ایله تمیز ایتمش وحال‌سکون وآبایشی دائما سفك‌دماء وحرب ووغایه ترجیح ایله زمان سلطنتلرنده فتوحاتدن زیاده اعمارات واصلاحاته نصب اهتمام ایلمشدر . مدت سلطنتلرنده بلاسبب هیچ بر جهته اعلان حرب اولنمامش ووقوعه کلان

والا ایله درسعادته ایصال وطقوز یوز اون سکز سنه‌سی صفرینك سکزینه مصادف اولان جمعه ایرتسی کونی پدر عالیلری معرفتیله تخت عثمانی یه اجلاس اولنه‌رق بیعت رسمیه اجرا قلنمشدر .

بایزید ثانی حضرتلری بوصورتله تاج عثمانی‌یی مخدوم شوکت موسوملرینه ترك ایله دغدغهٔ سلطنتدن دست کش فراغ اولدقدن بش‌اون کون صکره آرتق کوشهٔ استراحته چکلمك املنه دوشوب بقیهٔ عمر عالیلرینی آب وهوا‌سنی مزاجلرینه موافق بولدقلری دیمتوقه قصبه‌سنده کچیرمك ایچون قصبهٔ مذکوره‌یه عزیمت آرزوسنده بولندقلرینی امر وبیان بیورملری اوزرینه پادشاه نوجاه امر پدره اطاعتله لوازم سفریه‌لرینی اکمال ایدرك احترام وتعظیم تام ایله کندولرینی یوله‌چیقاردیلر وایکی قوناق مسافه‌یه قدر دخی تشییعلرنده بولندقدن صکره استانبوله عودت ایتدیلر .

لکن حضرت بایزیدك وجودی ذاتاً امراض متنوعه ایله صارصلمش وسن عالیلری ایسه رسیدهٔ حد کمال اولمش اولدیغندن ادرنه جوارنده سکودلی دره نام مرحله‌یه مواصلتلرنده خسته لکلری تشدد ایتمکله طقوز یوز اون

دخی شهزاده سلطان سلیمك مقام حکومته کتورلمسی یولنده وقوعبولان تصدیات وتشبثات تصور شاهانه‌لرینك قوه‌دن فعله اخراجنه مانع اولمش وسلطان احمد اسکداره قدر کلدیکی حالده استانبول جهتنه کچمك میسر اوله‌مامش ایدی .

بوحال بر زمان دوام ایدوب سلطان سلیم ایسه والیسی بولندیغی سمندره سنجاغندن ادرنه‌یه قدر کلش وحتی اوزرینه سوق اولنان اردو ایله محاربه‌یه بیله کیرشمش ایدی.

بومحاربه‌ده دوچار مغلوبیت اولمغله برابر برآرالق شهزاده قورقود دخی درسعادته کله‌رك نائل سلطنت اولق امانه دوشمش وبوبابده پدرندن استمداد واستعانه ائلمش ایسه‌ده بوسفر تاج عثمانی سناً بیوکلکه ویاخود پدرك استخلافنه تابع قلیوب عادات مرعیه‌نك فوقنده بر آرزوی عمومی ایله یاوز سلطان سلیم کبی نادر وفوق العاده برادمش بر شهر یارك زیور سر سعادتی اولق خصوصنه مشیت الهیه تعلق ایتمش اولدیغندن نه شهزاده قورقودك ونه ده سلطان احمدك بوبابده کی تشبثلری کارکر تأثیر اوله‌میه‌رق نهایة الامر شهزاده سلطان سلیم بایزید ثانی حضرتلری جانبلرندن دخی واقع اولان امرو موافقت اوزرینه آلای

قوة كافيه ارسالیله اعدای متفقه منهزم و پریشان ایدلدیکی کبی بوصرده ده قره مان اوغللری ایله تکه ، حمید واچ ایلی کبی برطاقم عشائر اناطولیده براختلال چیقارمش اولدقلرندن عشائر مرقومه دخی اوریلوب دائرهٔ اطاعتـه ادخال قلنمش وبوسنه جهتنده بولنان لوجه قلعه سیله اشقودره طرفنده بولنان دراج قلعه سی فتح وضبط ایدلمشدر .

حضرت پادشاه بوندن صکره زمان عالیلرینی امور داخلیه یه حصر ایدرك بر چوق اصلاحاته موفق اولدقلری کبی (٩٠٧) تاریخنده برهوا اولان غلطه حبخانه سی ایله طقوز یوز اون بش سنه سنده وقوعبوله رق عادتا استانبولی خرابه زاره چویرمش اولان زلزلهٔ عظیمه ده منهدم اولان سوری وداخل سورده سقطلنان وبیقیلان اماکن و آثار قدیمه یی مجدداً تعمیر وانشا بیورمشلردر .

بوسنه لرده یکدیکرینی تعقیب ایدن مصائب ومتاعب وجود شاهانه یی دوچار ضعف ایتمش اولمسیله امور سلطنتی اولاد اکبرلری بولنان سلطان احمده ترك وفراغ ایله استراحته میل بیوردیلر ایسه ده بایزید ثانی حضرتلرینك تاج وسلطنت ایچون سلطان احمدی ترجیح ایتملرینه مقابل یکیچری طرفندن

یونانستان اوزرینه یورومشلر وهر ایکی قوتك صولت قهرمانانه‌سی ایله اینه بختی ومدون وقرون قلعه‌لری ومدللی ودراج وناوارین کبی برچوق شهرلرفتح وضبط اولنمشلردر .

اشبو موره سفری اوچ درت سنه امتداد ایدوب سالف الذکر قلعه‌لرك فتحی (٩٠٥) تاریخنده میسر اولمش وموره نیم جزیره‌سی کاملاً ادارهٔ سلطنت سنیه‌یه‌کچمشدر .

بو محاربه‌ده وبالخاصه اینه بختی قلعه‌سی محاصره سنده سفائن عثمانیه‌نك مظهر اولدیغی غلبات ومظفریت ترقیات بحریه‌مزك درجاتی موازنه‌یه کافی بولنمشدر .

تاریخ مذکورده روسیه دولتی ایله ایلك دفعه اولهرق برتجارت معاهده‌سی عقد اولنمش شایان قید وتذکار وقایعدندر . چونکه اوزمانلر دولت مشار الیها شمدیکی جسامت ومعموریتی حائز دکل ایکن دولت علیه مرتبهٔ کامله ایرشمش وتجارت عثمانیه مترقی برحاله بولنمش ایدی .

طقوز یوز التی ویدی سنه‌لرنده وندیکلیلرك پاپا ایله المانیا، انکلتره ، فرانسه ، اسپانیا ، ناپولی ، لهستان ومجارستان حکومتلرندن بالاستمداد کلیتلو بر متفقین دونمه‌سی تشکیلیله آق دکزه استیلاومدللو جزیره‌سنی محاصره ایتمکری اوزرینه

بالذات حركتله تأديبلرينه مسارعت كوسترمشلر ايسه ده بودفعه دخى تونس حاكمى عثمان ابن حفصينك وساطتى ايله عقد مصالحه اولنمشدر (٨٩٦) .

سكز يوز ظقسان يدى تاريخنده موكب همايون روم ايلى طرفنه توجيه وجههٔ مظفريت ايدرك ارناودلق جهتى غارت ايدلمش اولديغى كبى متعاقباً دخى مجارستان طرفلرنده غلبات متعدده يه نائل اولنمش و بوسنه وخرواتستان ضبط ايدلمشدر .

غلبات ومحاربات واقعه‌ده اخذ اولنان غنائمك مقدارى بردرجهٔ فوق العاده يه بالغ اولمش ونهايت مجار پرنسلريله اوچ سنه‌لك برمتاركه عقديله مجارستان سفرلرينه موقتاً فيصل ويرلمشدر (٩٠٠) .

حضرت پادشاه (٩٠٢) سنهٔ هجريه سنده ترسانهٔ عامره ده انشا ايتديريلان ايكى قطعه جسيم قاليون ايله اوچيوز قدر سفائن صغيره‌دن مركب بر دونمايى كمال وبراق رئيسلرك قوماندا سنه توديع ايدرك وجمله‌سنى بردن قپودان دريا داود پاشا معيتنه ويردرك بحراً موره صولرينه سوق واعزام بيوردقلرى كبى ذات همايونلرى دخى براً حركتله

جلوس همایونلرنده تام اوتوز بش یاشنه وفضائل علمیه وادبیه ایله برابر فن تدویر حکومت وادارهٔ دولتده درجهٔ قصوایه واصل اولمشلر ایدی .

وفات پدردن فوق العاده متأثر اولمش بولنلری جهتله بعدالجلوس اوچ کون متمادیاً احرای ماتم وفقرا وضعفایه بذل عطایا وکرم ایتدکدن صکره امور سلطنتله اشتغاله باشلامشلر در .

کچوك برادری سلطان جم حضرتلری اوروپاده بولندیغی هنکامده کندولری اوروپا دولتلری طرفندن سلطنت سنیه‌یه قارشو آلت اتخاذ ایدلمش اولمسندن طولایی دولت علیه‌جه فتوحاته تمامیله حصر مقدرت اولنه‌میوب مع مافیه ممالك عثمانیه‌دن اوروپایه عزیمتلرندن صکره اصلاحات داخلیه‌یه بذل اقدام وسکز یوز سکسان طقوز تاریخنده بغدان جهتنه عسکر سوقیله کیلی واقکرمان شهرلری ضبط اولنه‌رق ممالك عثمانیه‌یه الحاق ایدلمشدر .

بوندن صکره مصریلر ایله آچیلان محاربه‌ده مصرلیلر اوزرینه سوق اولنان سردارلر یکدیکرینی متعاقباً دوچار مغلوبیت اولمسی جهتیله سلطان بایزید ثانی حضرتلری

خدمت ومبرات عديده تأسيس واحياسنه احراز موفقيت ايتمش اولدقلرى كبى معيت حضرت فاتحده برخيلى محاربه‌لرده حاضر بولنه‌رق اكمال تحصيل بيورمشلردر .

بيوك برادرلرى سلطان مصطفى اوّلجه ارتحال دار بقا ايتمش اولديغندن كندولرى ولى عهد سلطنت بولنمشلر ايدى . پدر جنت مقرّ عاليلرينك ردوس فتحى ايچون استانبولدن حركتله كيبوزه مرحله سنه مواصلتلرنده عازم كلشنسراى رحمان اولدقلرى (٤ ربيع الاول سنه ٨٨٦ پنجشنبه) خبر اسف انكيزى اماسيه‌ده (١٢ ربيع الاول سنه ٨٨٦) واصل سامعهٔ همايونلرى اولديغى زمان پك زياده اظهار كدرله ماتمپوش اولمشلر ومع مافيه درسعادته وقتيله يتشمك مجبوريتنده بولندقلرى جهتله درت كون ظرفنده لوازم سفريه‌لرينى بالاكمال عزيمتلرينى استعجال بيورمشلردر .

اماسيه‌دن طقوز كونده اسكداره مواصلتله كندولرينه كمال اشتياقله منتظر بولنان يوز بيكلرجه خلقك آلقشلرى آره سنده استانبوله كچمشلر وفرداسى پازاركونى كه سكز يوز سكسان التى سنه‌سى ربيع الاولنك يكرمى برينه مصادفدر، نعش مغفرت نقش حضرت فاتحى كمال احترام ايله بعد التدفين جالس اورنك سلطنت اولمشلردر .

سلاطين عظام عثمانيه‌نك سكزنجيسى اولان سلطان بايزيد خان ثانى فاتح سلطان محمد خان حضرتلرى كبى برپادشاه عالیجاهك فرزندار جمندى و یاوز سلطان سليم كبى بر قهرمان ذیشانك پدر عالیقدرى اولوب سكزیوز اللى بر سنهٔ هجریه سنده زینتساز مهد وجود اولمشدر .

پدر عالیلرى ابو الفتح والغازى سلطان محمد خان ثانى حضرتلرینك علوم و معارفه اولان رغبت فوق العاده‌لرى جهتیله آوان صباوتلرنده بالطبع هرشیدن اول تحصیل علومه سوق اولنمشلر و خاقان مشار الیه حضرتلرینك مكتب ادب و عرفانده و ملا صلاح الدین و میرم چلبی و حمیدى و ملا عبد القادر كبى دهاة عصرك رحلهٔ تدریسنده مادى و معنوى اكتساب فضائل ایدرك شرف ذاتیلرینى حلیهٔ معرفت و ادبله تزیین بیورمشلردر . وقتاكه سن عالیلرى ادارهٔ امور دولته مقتدر اوله بیله جكلرى بر حده واصل اولدى اوزمانلر مقتضاى حكمت حكومت عد اولندیغى اوزره او یولده دخى اكتساب معلومات وافتدار ایله تكمل ایتلرى ضمننده اماسیه سنجاغنه والى تعیین اولندیلر .

اماسیه ده بولندقلرى مدتجه دولت وملتلرینه پك چوق

صاحب اثرك قدرت ومزيت ادبيه‌سنى تقديره ديوانك مطالعه‌سى كافى اولمقله برابر ترجمهٔ حالارينه وقوفك دخى فائده‌سى منكر اولميه‌جغندن مدت حيات وسلطنتلرينك صورت كذرانى حقنده اجراى تتبعات ايله بو يولده بر قاچ سطر قارداه‌مقدن كندىمى آلهمدم .

بويله بر پادشاه ذيشانك تصوير حياتى يولنده خامه‌ران اولمق حدمك فوقنده بولندىغنى بيلز دكل ايسه‌مده بونده مشهود اولهجق نقايصك قارئين كرام جانبندن نظر صفح ايله كورىله‌جكى اميدى باعث جسارت اولمشدر .

« ومن الله التوفيق »

محمد فؤاد

سیلنمش اولمغله اویله اولان محللر صفر ایله کوسترلمشدر .

بوندن مقدم « یاوز سلطان سلیم » حضرتلرینك اشعارینی حاوی نشر اولنان مجموعه‌نك مظهر اولدیغی رغبت ایسه آرزو وجسارتمی تأییده باعث اولدیغندن سایهٔ توفیقاوایهٔ حضرت شاهانه‌ده حصول امله موفق اولدم .

دیوانك اصلی (۱۱۲۱) سنه‌سنده یعنی یوز سکسان بو قدر سنه اوّل استنساخ ایدلمش وعصر بایزید خانینك شیوهٔ کتابت واملاسی وبالخاصه او زمانکی شیوهٔ لسان عثمانی محافظه اولنمش اولدیغندن بودفعه طبعنده دخی املا وعباراتی اصلا تغییر ایدلمیه‌رك حال اصلیسی ابقا قلنمشدر .

بوصورتله اثرك لطافت اصلیه‌سنی انظار ارباب دقته میدانه قویه‌جغی کبی لسانمزك بوکونکی حالته نظراً نه قدر تبدلاته اوغرامش اولدیغنی دخی ارائه وتوضیح ایدرك مطالعه ایدنلرك استفاده‌سنی موجب اوله‌جغی درکاردر .

خاقان مشار الیه حضرتلرینك « کلام الملوك ملوك الکلام » مضمونجه تمامیله ماصدق وهر برکلمه‌سی بر جوهر حکمت عدیمه مستحق اولان آثارندن معناً ومادةً اولنه‌جق استفاده ایسه مستغنیٔ عرض وبیاندر .

وجلادتی اولدینی کبی معارف ومدنیت عثمانیه دخی بنه اوخاندان عالینك زیر جناح حمایت وصیانتنده وجود بولمشدر .

میدان غزاده هر بری برر قهرمان زمان اولان سلاطین عظام حضراتی اثنای مسلمتنده سیف سطوتلرینی قلمه تبدیل ایدرك برچوق آثار جلیله میدان شکران واستفاده یه وضع ایلمشلردر . بوجمله عالیه دن اولهرق « سلطان بایزید خان ثانی » حضرتلری کبی بر پادشاه عالیقدرك آثار ادبیه سندن اولوب دسترس اولمش اولدیغم مجموعه‌نك موقع انتشاره وضعنی چوقدن برو امل ایدنمش ایدم . مشار الیهك طبیعت شعریه‌لری تاریخ نظرنده واصل مرتبهٔ ثبوت وتحقق اولمش ایسه ده اشعار موجوده‌لرینی حاوی مرتب دیوانلری بولندیغی هرکسجه معلوم اولمدیغی کبی بویله بر دیوان میدان انتشاره چیقسه بیله محتنده تردد اولنه بیله جکی ملاحظه سنه مبنی بوبابده تدقیقات لازمه اجراسنه لزوم کورمش ایدم .

اجرا ایلدیکم تحقیقات وتتبعات بو خصوصده کی تردد واشتباهمی ازاله ایتمش اولدیغندن شو اثر جلیل القدرك آرتق انظار ارباب ادبه عرض ایتمك زمانی کلمش اولدی . مجموعه‌نك بعض یرلری مرور زمانله اوقونماز بر درجه ده

LIBRARY
APR 1 1967
UNIVERSITY OF TORONTO

PL
248
B37H17

مقدمه

ـ بعد ادای ما وجب علینا ـ

جناب نسقساز عوالم پادشاه معارفپرور وشهریار عواطف گسترافندمز حضرتلرینی مادام الملوان اریکه پیرای شوکت وشان بیورسون آمین .

غبطه بخش ادوار سالفه اولان دور جلیل بیعدیل شاهانه‌لرنده هر صنف تبعه وزیر دستان شهریارلرینك مظهر اولدقلری مساعدات وامتیازاتك اداى وجیبهٔ شکر ومحمدتنده لسان وقلم عاجز اولوب از جمله ارباب معارف نائل حمایت مخصوصهٔ حضرت ظل اللهیلری بولنمق ملابسه سیله سالکین علم ومعرفت کوندن کونه شایان افتخار وشکران اوله حق مرتبه ده ازدیاد بولمقده و آثار نافعه وادبیه‌یه اولان رغبت کندکجه فوق العاده آرتمقده در . دولت ابد مدت عثمانیه خاندان جلیل العنوانك اثر همت

دیوان

سلطان بایزید ثانی

معارف نظارت جلیله‌سنك رخصتنامه‌سیله

در سعادت

مطبعهٔ عثمانیه

۱۳۰۸

PL
248
B38A17
1890

Bayezit II, Sultan of the Turks
Dīvān

PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY